

IS KALTINENŲ.

Rasinių pav.

Mūsų apylinkėje javai šiemet neužderėjo, o jei kur buvo užderę, tai paskui supuvo. Senieji ūkininkai neatmena tokių metų, kad maža būtų ir grūdų ir šiaudų. Bulvės lygiai apgavo. Beto, dar ūkininkams trūksta darbininkų, o jei kur yra, tai brangūs ir nesąžiningi. Pasirodo šie metai visiems labai sunkūs: vieniems prisičia savo ūkį paleisti, kitiems vargu išmisti.

Monas iš G.

("Vilt.")

IS TENENIŲ DVARO.

Rasinių pav.

Prie žinių apie Tenenių dvarą, galiu pranešti šit ką. Prieš keletą savaičių dvaro užvalda buvo gavęs paliepiamą iš Valstiečių Žem. Banko valdybos, kad leistų sėti rugius dvaro žemėje tiems valstiečiams-ūkininkams, kurie šiais metais to dvaro žemę nuomojo ir yra užsirašę ją pirkti. Ne-trukus po to Banko paliepiamo, atėjo popieris iš Kauno gubernatoriaus, kad geresniųjų viensėdžių laukus paliktų nesėti; todėl, kaip jau ir buvo spėjama, geruosius viensėdžius, padarytus iš dvaro žemės, paves sėntikiams, iš kitur atgabentiems, o tiktai pa-krasčius, menkajį žemę, parduos vietiniams gyventojams. Dabar jau yra atvažiuojantys Valstiečių Žemės Banko narys ir dvaro žemę parduoda. Keli žemėčiai jau nusipirko sau žemės. Reikalaujančių vis randasi daugiau. Dauguma iš tolesniųjų valstiečių nei nežino, kad dvaro žemę parduodama; išskyrus gi ir žinos, kad apskelbta buvo tiktai valstiečių kanceliarijose, o tuos apskelbimus nedaug kas tepaskaito. Iš bežemių ir mažesnių nei kas po valstiečių raštines tevaikišioja; todėl reikėtų kitonišku būdu apie tai jiems pranešti: apskelbimais bažnyčiose, per laikraščius, ir priilpinant apskelbimus viešose vietose, miesteliuose.

Burgienietis.

("Vilt.")

IS ERŽVILKO.

Rasinių pav.

Nebeatmenu gerai, ar 1907, ar 1906 m., susidarė Eržvilke ūkio ratelis, vadovaujant ponui R-čui. Labai graži išvien darbuoties ponams ir muzikams, tai pritinka prie šių demokratinių laikų. Eržvilkiškis, kur mato naudą, greit puola, kad ir rublis reikėtų prikišti. Ir taip prisirašė prie ratelio gan daug. Reikia rateliui veikti. Štai 1907 metais artinasi rugių sėjimas; ratelis gabenasi trąšų. Visi žmonės moka pinigų, ima geras trąšas ir džiugiasi. Visa būtų buvę gerai, kad nebūtų išėję blogai. Mat, ponuliai sulygo su firma pusę pinigų tuoj, o antros palaukti. Muzikai, apie tai nieko nežinodami, užmokėjo, kiek reikėjo; ponuliai tuos pinigus nusiuntė, o nuo savęs nieko. Ak čia nieko baisaus, kad muzikai nieko nežino. Bet štai, ponuliai paskirtuojų laikui nenusuntė trukstančių pinigų; čia viskas ir užkliuvo. Siemet, tas pats ūkio ratelis panorėjo tarpininkauti tarp firmos ir ūkininkų: surašė, žino, pirma išreikalavę iš kiekvieno po 1 rub. metinės narinės įnašos. Valdyba rašo į firmą. O firma atsako: kaip ratelis užsimo-kės pernyktę skolą su 10 nušim. ir atsųs pusę pinigų už užprašytas trąšas, tada išsiųs, kiek prašoma. Ponuliai pinigų ant greitosios nesugraibė; laiko trumpa, rugiai reikia sėti, trąšų nesulaukia. Matydami muzikai, kad nedora su ponais važiuoti vienais poniškais—ūkiškais ratais, išsokę iš jų, puolė prie žydų, nusipirko netikrųjų trąšų ir jau norėjo sėti; tuo tarpu pradėjo lyti, ir taip, kurie nekantresni, į šlapią žemę išėjo rugius, apgležiojo; kantasresnėji susivėlino; ir viešiemis nekaip, ir kitiems ne geriaus, o vien dėlto, kad ponai nedemokratiškai pasielgė. Jeigu ponai visur taip žmones švies ir prie laimės ves, kaip eržvilkiškis, tad visi žmonės nuo tokių geradarių šaltis kuotoliausiai. Girdžiu, kad eržvilkiškiai netik ką nebemaž atnešančiais metais prigulėti prie ratelio, bet žadą per teismą reikalauti, kad jiems būtų sugrąžinti metiniai narių mokesčiai.

Cepaičių Peilauskis.

("Vilt.")

IS SUBACIAUS,

Ukm. pav.

Pastarojuoju laiku čia labai daug priviso arkliavagių. Jie savo darbais labai puskandžia mūsų ūkininkams. Pasitaiko, kad neturtin-gam ūkininkui ir paskutinį arklinu-joja.

Pas mus lijo kelias savaites, tai vasarą juos gerokai apipuvo. Bet dabar turime jau dvi savaites grauzaus oro, tai ir suskubome buvles nusikasti.

T. Stračnietis.

IS JUZINTŲ.

Ezerėnų pav.

Rugpiučio 30 d., 9 valandą vakarą, p. Pajedos, Gudiskio savi-ninko, namus užpuolė trys kau-kėmės apsisėję plesikai. Pro ne-uzrakintą duris netikėtai įję vi-du, revolverius atstatę, sušuko Pajedai: "rankas augštin", ką jis, neprisiruošęs ginties, tuojau išpil-dė. Vienas plesikas, įrėmęs jam krutinę revolverį, išlaikė jį taip visą pusvalandį, kolie kitu du, įsiskodamū turtų, trusėsi apie ka-modas, indaujas, skryniais. Pa-ėmęs visus pinigus, banko bilietus ir ginklus, kad neturėtų su kuo vyties, ir dar įgrasė neiti greitai iš pirkios, plesikai išsinešino. Ži-noma, nieks jų nesivijo, naktį bijodami su jais lauke tuščiomis rankomis susitikti. Pinigais ir banko bilietais pavogta iš viso li-gi 10 tukstančių rubl. Plesiką vieną pažino iš balso, bet kolei-kas dar nei vieno nesurasta.

J. P.

IS PAPILĖS.

Siaulių pav.

Rugsejo 22 d., Papilėje ištiko dar sykį ties-pat Vartotojų Drau-gijos sankrova gaisras. Nežinia, iš ko užsidegė artimasis triobė-sys—daržinė. Visai nedaug be-reikėjo, ir būtų supleskėjusi ir sankrova, ir visas miestelis. Šis gaisras buvo įdomesnis už kitus. Tarp sankrovos ir daržinės yra šulinys. Gesintojams prišokus prie jo vandens semti, buvo at-rasta šulinio rentinys iš viršaus akiai užkaltas; rentinį šiaip taip nuvertus, pasirodė iš vidaus esa-ma visokių pagalių prigrusta. Kilo baisus negumeras: įtarta, kad tai žydai bus padėję, idant sudėgtų ir nemalonių jiems sam-krova. Nusigando ir žydai, ypač, kad ir šulinio savininkė prisipa-žino šulinį užkalusi. Policija, nors jau apie visą tai buvo praneš-ta, bėr ji pati matė užkaltą su-linį, į protokolą apie gaisrą to ne-įrašė. Nėr žinios, kaip dar bus su tuo šuliniu, nes, kaip girdėjau, duotą apie tai žinia augščiau.

K. Pegas.

("Vilt.")

IS GARSVINĖS.

Alukstos pav., Kuršo gub.

Karo stoviuo tēbant, šį rudenį, vienas latvis norėjęs padary-ti žoliumų balių. Leidimo tokiam baliui įtaisyti valdžia nedavusi. Todėl šis daves prašymą, melzda-mas leisti svečiams susirinkti į jo vestuves. Leidimą gavęs. Svečiai susirinkę kiojime. Netikėtai į ve-stuves atvykęs antstolis su sąs-tūgais apšvietimui, visas pokylis bu-vo bizuonia išvaikytas. Seiminin-kas pasodino kalėjimą 3-mis mė-nesiams ir nubaudė 25 rubliais.

("Vilt.")

IS SKUODO,

Telsių pav.

Kas sykis didžiau savępi gali patraukti kiekvieno lietuviuo atid-žią, jei ne kuo kitu, tai bent lie-tuviškumu. Kur nepažvelgsi, vis didesnioje dalyje išvis lietuviškus parašus, užvis ant naujai įsteigtų-ųjų sankrovų ar kur kitur. Nuo lietuvių tame dalyke nekiek neat-silieka nei žydai ar kiti svetimaui-čiai. Parašai visur gražūs, taisy-kliaiški užrašyti. Be abejo, Skuo-das gali dar pasigirti ir pasilinks-minimo įstaigomis, kuriomis šis už visus Telsių pavietos miestelius turtingesnis: du degtinės monopoli-ų, "traktierius", o kiek alinių! be didelio atsidėjimo jų nebusuokai-sų; o kur dar visokios smuklės? Žodžiu sakant, ant kiekvieno žingsnio pilna įstaigų, kur iš apsi-lankancio svečio rublį ir sveikatą, kaip ranka, ima.

Aną sykį kun.P.K. apie Skuodą, išsitarė, kad skuočiai visi ne-skaita jokių lietuviškų laikraščių. Tai pilnai nesutinka su tiesa. Tiesa, toli dar ligi to, kad kiek-vienoje trobelėje galėtume rasti laikraštį, bet sulyginus su kitių kam-pelių lietuvių apšvietimu, Skuodas nėra jau taip juodas. 8000 gyventojų žemaitių (su mie-stu), o Skuodo krason pareina ligi 140 egz. lietuviškų laikraščių. Te-

gu tik po tokį skaičių pareina kiekvienai parapijai, tai mūsų laik-raščiams, mano nuomone, nereiks badauti. Politiškasis susipratimas čia neaugstai testovti, bet užtai ne-palyginamai stipras tautiškasis su-sipratimas, ir kalboje labai maža teuzgirsi kokių "barbarizmų". Ekonomiškasis apšvietimas čion irgi neprastas; gal ir tai daug pa-deda, kad čia mažne visur žemė-derlį, o tai, kaip sako, ir nenorin-čiam įvoro "ukvatą".

Skaityti iš knygų moka visi, kaip vyrai, taip ir moteris; nemokancio skaityti labai sunku būtų rasti. už-vis tarp jaunimo. Mokančių ra-šyti šitoks nuostimis. Vyrų: 85 —90% (daugelis temoka vien ru-siškai), lietuviškai mokančių ra-šyti bus 50%. Moterų: mokan-čių rašyti 10—15%. Pastebėtina pas mus moterų apšvietimas tame dalyke; kalti čia ir daugelis tėvų, kurie paprastai į dukterų švietimo-si neprielankiai žiuri.

Damazas Treigys.

("V-tis").

IS RYGOS.

Šį rudenį Rygoje buvo jau tris vakarai: "Žvaigždės" vakaras su lioterija rugsejo 20 d., "Kanklių" vakarelis — rugsejo 30 d. ir L. Jakavičiaus vakaras — spalio 4 d. Netrukus gi, spalio 18 d., ža-da buti ir ketvirtas vakaras, tai-somas išvien visų trijų Rygos lie-tuvių draugijų: "Kanklių", "Žvaigždės" ir "Susiliepamosios draugijos".

Taigi vakarus taiso Rygoje ne-be vien draugijos, bet ir atskirie-jie žmonės, kaip antai L. Jakavi-čius ir Co., reklamuodami save visai nesamu "Rygos lietuvių teat-ru". Musų žmonės nėra dar taip įsigilinę į esamųjų draugijų gyve-nimą, ir dauguma visai neatskiria jų nuo viena kitos. Prasimany-mų gi naujos, visai nėsamos įstai-gos, ir jos vardu veiktas dar didžiau klaidina musikius ir sve-timačius. Tiesė ir labdaris kas tikslas ir tą tikslą tesiečia "pir-mojo lietuvių knygyno" laikytojas, buvusias "Juokdario" redaktoriu-s leidėjas ir "geriausias Rygos ar-tistas", vis dėlto tokio daug reiš-kiamu vardu visuomenei akys dumti neišsietinama ir nesupranta-ma. "Lietuvių teatro nei Rygo-jė, nei kitur dar nėra; lietuvių iškūlo vos "vakarus" teįstengia taisyti, ir ligi "teatro" mums dar toli gražu... Pagaliau ir mus (lietuvių) taisyti "vaka-rus" neisumet panašų į "vaka-rus": programos dalis dažnai est tokia silpna ir taip nedailiai atliekama, kad pracinu be jokio įspūdio, — lieka vien tik soki-mai "ligi ketvirtos" ir bufetas, "Vakara" sakome nusisekus jei daug bilietų est parduota ir gry-no pelno apsieči čiupta. Kaip pro-grama buvo atlikta, nei neušime-name. Taip žiuri į "vakarus" ne tiktai dauguma publikos, bet daž-nai ir patį "vakarų" įrengėjai. Žiurėjimas vien tik pelno iš "va-karus" ir tuo tikslu daugiesio sve-čių sukvietimas yra sildus musų vakarų rengėjų takas ir griežtai priešingas pačiam "vakarų" tiks-lui: taip darant, daugumą vakarų lankytojų, kurie kiekis iš vakaro protui, sielai ir jausmams peno, galima visai atpratinti nuo vakarų ir paversti juos vien į šokėjų ir bu-feto mėgėjų susirinkimus. Suteikti gi už tam tikrą mokesnį vienam-kitam šimtui žmonių progą vien tiktai atsisukti ir bufete pasėdėti — nedaro dar garbės patiemis ren-gėjams, vistik, ar tie rengėjai bu-tų draugijos ar atskiriejie žmonės.

Malonu, žinoma, yra sujungti gra-žus pasilinksminimas, duodas pro-tui peną ir sukelias geruosius jaus-mus, su pasilėgimu, bet šiuodu dalyku nevisuomet eina greta vie-nas antro; dažnai viena pusė (no-ras pasilėgti) taip nugnaužia an-trąją, jog jos kartais, tarytum, nei nebematyti.

Tokiais raičiukais važiuoja ne viena musų draugija; ne vienai iš jų vakarai tai tik melziamosios karvės pasipelninti. Nors liudnas ir negeidziamas toks apsiereikimas, bet jis kaskart vis labyn musų draugijų gyvenime pastebimas. Prieš tokį nesveiką apsiereikimą, man rodosi, turėtų kovoti tiek draugijos, tiek ir artistai, gerbda-mi savo garbę ir, kaip priderant, vertindami sceną.

Į šitą dalyką reikėtų retkarčiais labiau atsižvelgti ir Rygos lietuvių draugijoms. "Žvaigždės" vakaras (rugsejo 20 d.) est programos pusės būto silpnutis: abi parodytoji komediji Skuodas nėra jau taip juodas. "Daktaro kabinete" ir "Pirmuti-nis balius" nei savo turiniu, nei atlikimu ne visus tegalėjo paten-kinti. Čia, turbūt, išdalies reikia ra-

tieskoti priezasties, kodėl nedidžia žmonių tebuvo susirinkę. Antra priezastis — nedaug kas težiojo, juo labiau, kad ne vienoje vietoje viršū "Žvaigždės" apskelbimų bu-vo užlipinti L. Jakavičiaus apskel-bimai; tokiu būdu vienas kitas, vietoje "Žvaigždės" vakaro, pate-ko L. Jakavičiaus vakaran, kuris ir be to jau buvo plačiai skelbia-mas; veiklas gi vakarui buvo pa-rinktas žmonėms labiausiai žino-mas ir patinkamas — "Genovaitė". Ir įrengėjo darbas, tiesa, nenuėjo niekais — žmonių buvo pilnų-pilniausia.

Sio gi mėnesio 18 d. visų trijų draugijų rūpesniu bus sutaisytas vakaras vienoje iš pukesniųjų Ry-gos salių — "Gewerbevereine" (Did. Karaliaus g. No. 30). Be choro dainų, bus parodyta nauja operetė iš Rygiečių gyvenimo — "Jauna Naslė". Sutraukta patįs gerieje artistai; taigi lauksime ir žiūrėsime, kaip šis visų draugijų vakaras nusiduos.

Rygielis.

("V-tis").

IS LIEPOJAUS.

Žydamis išelviams patarimų biu-ras praneša: Iš priezasties cho-leros išsiplatinimo, išvaiziuojantieje iš Liepojaus uosto turi penkias dienas prabuti po gydytojų prie-žiurą (kvarantėna). Atvykęs tam tyčia iš Amerikos gydytojas smar-tikai prižiuri, kad iškeliaujantieje ištikrųjų būtų tirinėjami per visą tam paskirtą laiką. Taigi norin-tieje sėsti į garlaivį Liepojaus uoste turi 5 dienas prieš garlaivio išplaukimą čia atvykti.

("V. 2.")

IS SUVALKŲ PUSĖS.

Ant galo pagalių kunigų troš-kimas išsipldė — "Sviesos" drau-gija su visais jos skyriais užda-ryta, knygynai užpėčėtyta, vei-kliausieje nariai sukišti kalėjima-m. Valdžios tarnai, kaip akis išde-gė, laktė nuo vieno skyriaus valdybos pas kitas bėdarydami kratas. Pas kurį tik rado šiek tiek daugiau popiergalių — kiekvieną suėmė.

Kuniginiai gi tai trina rankas iš džiaugsmo, tyčiojasi...

Taigi mės, suvalkiečiai, likome dabar be draugijos, nuo kurios daug ko tikėjome, ir vėl nusto-jome daugelio veiklių narių. Mu-sų spēkos dabar dikčiai susimazino.

A. Karvelis.

Suvalkų gubernijoje Augščiau-sių įsakymu nuimtas karo metas, tik vieniems metams įvesta padidin-toji apsauga. Taigi ir lietuvių apšvietimo draugija "Sviesa" tu-tėtų būti vėl atidaryta, nes ji val-džios buvo uždaryta ligi Suval-kų gubernijoje stovėsijos karo me-tas.

IS SEŠTAKAVO.

Kalv. pav.

Seštakavė yra įtaisyta cerkvinė mokykla. Mokytoja rusė. Neži-nia tik, kas eis mokyklon, nes ru-sų visai nėra. Daugiau trijų-ke-turių mokinių rusų negali atsiras-ti, nes visi tarnaujantieji stotyje valdininkai ir aplinkiniai gyven-tojai katalikai, kurie cerkvinėn mokyklon vaikų nelei.

("Vilt.")

IS LIUDVINAVO.

Kalv. pav.

Kulokų kaime, naktį iš spalio 24 į 25 d., keli apsiginklavę ples-ikai užpuolė Borutos namus. Norėjo applėšti senį duonininką Borutą, bet jis suksuoto išbėgti, pro langą iš triobos išsokęs. Jo žmoną neperlabai sužeidė galvon. Pinigų nedaug terado, bet visokie vekseliai ir dokumentai su-naikinti. Vieną įtariamą ypata policija suėmė.

("Vilt.")

IS BARTENINKŲ.

Vilkaviškio pav.

Rugsejo 17 d., beinančiam vienam žmogui į būdnyčią, pralenkė jį važiuotojas. Keturi valakių klebonas Prapulianis. Pajėjęs kiek toliau, kas žmogelis rado pamestą su-vinotą popierių rūsli. Žmogus bu-vo nemokytas, tai paėmęs rūslielę, atsinešė jį į Bartininkus. Pama-tę einantį per šventorių minėtą kleboną, priėjęs prie jo, užklauso ar nepamėtęs jis kokių popierių. Bet klebonas tik rankas pakratė ir pasakė: "tai nieko, nieko; išdalki tu juos savo pažįstamiems". Matyt, kad klebonas jau visą da-lyką žinojo, kad neklaišs nei kur tik rūslielį rado, nei parodyt ne-prašė. Bet žmogelis niekam nie-lės, tuo tarpu Storastos "šventės" svarbiausią vietą užima liaudies poezija. Išgirdęs, kad ketinama

Buvo tai juodasimtiškas atšau-kimas "I tėvus".

Anot to žmogaus, tai net gėda klausyti kas ten prirašyta, o kuni-gas dar liepė kitiems dailint. Ne-zinia, kodėl kunigeliai taip nedrą-siai tuos atšaukimus platina!

J. Pelėda.

("L. U.")

LIETUVOJE PLESIKAI.

Rugpiučio 9 d., sekmadienį, kai visi buvo išėję bažnyčion, pas Gražiškių (Marijampolės pav.) kaimo ūkininką Strimą, kada jis vienas buvo pasilikęs namie, atė-jie keletas pleskų, atėmė iš jo 50 rub. ir, šaudydami, išėjo. Rugpi-učio 28 d., temstant, atėję 4 ples-ikai pas Obšrutų (Mykalų) kai-mo ūkininką Oleką, kurs ką-tik buvęs parvažiuęs iš Pilviškių prekymečio, kur buvęs pardavęs arklį. Nors jis gynsis neturįs pinigų, bet plesikai jį iškėrė, ir, radę 150 rub., pasiėmė. Trioboj jie šaudė ir, paklausus, kam jie pinigų atiminę, pasisakė, kad jie esą plesikai ir kad jiems pinig-ai reikalingi pragerti. Paskui, šaudydami, išėjo; buvę nuėję vėl pas Strimą, bet tam nebeįsileidus, kiek pašaudė, išėjo.

Per paskutines dienas buvę ap-silankę 7 plesikai pas K. Jurgelai-tį. Su basliais išvertę klėties du-ris ir reikalavę 50 rub. Negavę, visur išsiekioję, bet nieko nera-dė.

Žmonės baimės apimti nebeži-nai nei ko daryti. ("V. 2.")

IS PRUSŲ LIETUVOS.

IS SILOKARČIAMOS.

Spalio mėnesį 5 d. po pietų, ketvirtą išmusus, buvo "Lietuviš-kas koncertas". Tilžės Giedotojų Draugijos įtaisytas. Kiekvienam iš musų įdomu pamatyti, kaip te-nai užsienyje musų žmonelės kru-ta. Kelionėje budamas, gavau zi-noti apie tą vakarą ir neiškeitėjau neapsistojęs tuo labiau, kad tai nebuvo man visai iškelio.

Salė, kur tas koncertas buvo, ne-didelė, vos 250 žmonių talpinanti, buvo pilna. Visų brangiausių vie-tos besančios po 75 pf., o rusiškais pinigais tai būtų po 34 kap.

Vakaras prasidėjo eilių deklama-cija. Po to p. Storasta pasakė labai gražią prakalbą. Nurodė jis tikslą, kam esančios keliamos lie-tuvių "šventės": ne vien tam, kad pasilinksminus, kaip tai vokiečiai daro, bet kad sužadinti ir atgai-vinus savo prabochių kalbos meilę.

Lietuviai esą niekinami, kaip ne-turtiniai, nuskurdėliai, buraus es-vadinami, todėl ir tie, kurie pra-lobsta, tuojau vokiečiais virsta, idant būtų ponais vadinami. Tai ne tiesa esanti, kad tie pervirtėliai būtų ponai. Jeigu jie vokiečiais virsta, tai tiktai dėlto, kad jie pa-tįs savimi išbūti nebegali, esą men-ki, silpni ir nuskurdėliai dvasioje. Taigi mums reikia savo dviasit at-gaivinti ir sustiprinti, kad nevistu-mų jį tą pusę, kur koks vėjas pappas, kad dvasioje butumėm ponai. Tokį dviasit atgaivinimą ir sustiprinimą mes ir galį įgauti, keldami šviesos, savo tautos dai-nas dainuodami. Po to choras, p. Storastos vedamas, padainavo, keletą dainų, po kurių buvo vai-dinama vienaveiksmė Vyduno ko-medija "Kur prots".

Po to vėl ėjo eilių deklamaci-jos, dainos, kita to paties Vyduno vienaveiksmė komedija "Numanė". Po to dar kartą prakalbėjo p. Storasta, buvo padainuota dvej-ros dainų ir apie pusę devintos jo viskas buvo pabaigta. Po viso buvo šokiai.

Visas vakaras darė rimto dar-bo įspūdį; jautė, kad nebereikalo Prūsų lietuvių savo vakarus šven-tėmis vadinama. Malonų įspū-dį, darė didis drausmės priklausymas, didis vedėjų (Storasta) užsitėji-mas. Prūsų Lietuvos vakarų rengėjas užsitėjimą pilnai yra užsiplėngęs. Jis pats Giedotojų Draugiją suorganizavo 1895 m., jis pats per tą tryliką metų visu-met pirmininku buvo renkamas, jis pats visus Draugijos narius gie-doti-dainuoti išmokė, jis pats kas metai po 5 vakarus taiso, tai pa-čioje Tilžėje, tai kitur kur Prūsų Lietuvoje, ir tai su tokio suge-bėjimu ir rupestingumu, kad ir gana išlepę vokiečiai jam nieko negali užmesti. Jo eilių dekla-macijos, dainos eina tokioje eilė-jie, kad kiekviena turi savo tiks-lumą.

Be to, pas mus deklamacijos est tiktai naujausios gadyinės eilės, tuo tarpu Storastos "šventės" svarbiausią vietą užima liaudies poezija. Išgirdęs, kad ketinama

deklamuoti "Spragilų kalbą", ma-nai, kad jokio įspūdio nebus, tuo tarpu matai, kad Prūsų lietuvių klausosi su didžiausiu pasigerėji-mu ir daug ilgiau rankomis ra-tuoja, nekaip naujausios gadyinės eilių išklausę.

Jo choro dainuojamosios dainos, daugiausiai tai liaudies dainos ir gaidos, prie kurių tiktai pritaria-miejie balsai pridėti, tai po du, tai po tris; pavyzdžiui: Nusprudęs žiedelis, Bernelio džiaugsmas, Lai-yininko pasilgimas. O naujosios gadyinės dainos tiktai tos dainuo-jamos, kurios prie liaudies poezijos labai arti stovi ir savo turiniu ir savo forma, kaip tai Vyduno parašytos: Keleivis, Tylūs var-peliai, Prie lopelio, Tėvynėn ir Regėjimas P. D. R. M. parašytas.

Jo statomosios komedijos tai šil-ti dar vakar dienos atsitikimai; tarp scenos veikėjų žiūrėtojai ma-tėsi patį save.

Apskritai sakant, Giedotojų Draugijos keliamieji vakarai daro didelį Prūsų Lietuvoje įspūdį, kaip kokie varpai žadina apmirusius lietuvius. Vietiniai vokiečiai ir su-vokiečiai lietuvių bijo, kad lietu-viai ištikro neatbustu. Tą vakarą du kartu buvo mėginama "bury šventę" suardyti. Vieną kartą gir-dėjosi kaž koks keistas ir ilgas brazdinimas į langą, o paskui, an-trą kartą, po kokios valandos, po salės langais paleido gaisro tri-nytas (triubas). Persigandę žmo-nės buvo bėbėgą laukan, bet kiti, geriau aplinkybes žinodami, ėmė tildyti ir nutildė. Pasirodė, jog iš-tikro jokio gaisro nebūta.

Kun. Vikantas.

("V-tis").

I LIETUVOS MOTERIS.

Gruodžio 10 d. š. m. bus visu-tinas Rusijos moterų susiavima-mas. Į tą susiavimą ketina ir Lietuvos moteris pasiųsti savo at-stoves. Tos atstovės prašo lietu-vių moterų štai ką joms suteikti:

1) Kiek ir kuriose liaudies mo-kyklose mokosi, berniukai ir kiek mergaičių. 2) Kiek ir kuriam krašte (pavietė, parapijoje) ima algos lauko darbininkai, kiek mo-teris? Kiek mokama padieniais vyrams? kiek moterims? 3) Kiek viso labo Lietuvoje yra liaudies mokytojų lietuvių vyrų, kiek lie-tuvių moterų? 4) Kiek yra lie-tuvių, lankančių gimnazijas, ir kur? 5) Kiek yra lietuvių mo-terų lankančių augstuosius kursas, universitetą? 6) Kiek jau yra lie-tuvių moterų baigusiu augstuosius kursas ir universitetą? 7) Ar yra lietuvių moterų užsiimančių pre-kyba? Kiek jų ir kur? Kiek yra moterų tarnaujančių sankrovose? Koks jų už darbą užmokesnis? 8) Kiek miestuose (Vilniuje, Kaune, Liepojuje, Rygoje, galima ir ma-žesniuose miestuose) yra lietuvių tarnaičių? Ar negalima būtų su-skaityti, kiek yra sulyginus su svetimauteimis. Svarbu būtų ir-gi nurodyti moteries darbininkės (mažazemės, grintelninkės, kume-tės) ir moterės ūkininkės padėji-mas šeimynoje, t. y. kokie darbai ir kokios priedermės tokiose še-imynose guli ant moteries.

Zinutes reikia siųsti į "L. Uki-ninko" redakciją.

("L. U.")

APIE BUSIMĄJI VISUOTINĄJĮ RUSIJOS MOTERŲ SUSI-VAŽIAVIMĄ.

Rašėme jau apie tai, jog šmet gruodžio 10 d. įvyks Peterburge Rusijos moterų pirmas visuotinas susiavizavimas, į kurį kviečiamos yra visų tautų moteris.

To susiavizavimo įrengėjos, geiz-damos kuo skaitlingiausio viešnių ir svečių apsilankymo, išdėro pla-čią paskaitų programą, kad kiek-vienas galėtų atsakanciai prisim-tengti prie svarstymo to klausimo, kurs jam naudingiausias pasirodys. Visi tie klausimai liko sekančių budu suskaityti:

1) Rusijos moterų veikimas ant visokių dirvų: labdarumo, apšvie-timo, mokslo ir raštijos, dailėje, gy-dytojų, žemės ūkio, vaishos. Kova prieš degtinę, prieš prostituciją (paleistuvavimas kaip amatas), prieš vaikų ligas ir vaikų mirtį.

2) Medžiagiškas moterų padėji-mas Rusijoje: valstietės, pabirkos darbininkės, amatininkės, namų tarnaitės, valstybės ir visuomenės įstaigos tarnaujančiųjų, ir apskri-tai moters inteligentės, uždariau-jančios sau duoną.

3) Politiškasis ir pilietiškasis moters padėjimas Rusijoje: ko-kias moterė turi teises, koks mo-gingis padėjimas šeimynoje, visu-menėje ir valstybėje. Kokį turta turi teisė moterė valdyti.

Ar moterė turi teisę dalyvauti

žemiečių, miestų ir valstiečių sa-vivaldoje.

4) Kokį mokslo laipsnį gali mo-terė Rusijoje pasiekti: žemesnė ir vidutinė mokykla ir augstesnios mokslo įstaigos. Kokios nors pro-fesijos (gydytojo, advokato ir tt.) įgijimas. Priverstinas mokymas. Koedukacija (kur moksli

DEGA KASYKLOS.

Butte, Mont. Anglių kasyklose Northwestern Improvement Co. No. 2, prie Red Lodge, užgimė gaisras. Sudėję 6 darbininkai, o 25, apdegusių baidis iš olos dar gyvus ištraukė.

GIRIŲ GAISRAI.

Evansville, Ind. Aplinkinėse Grayville ir Carni, Ill. siaučia vėl girių gaisrai. Į 36 valandas gaisrai tie išnaikino medžius ant ploto kelių tukstančių akėrų.

SKARBAS.

Oil City, Pa. Du vaikinai, besistengdami oloj pasislėpusi žuikį išvyti, rado joje puodą su pinigais. Buvo jame \$3600 auksu ir 22 dol. sidabru. Aplinkiniai fermeriai mano, kad tuos pinigus paslėpė gyvenęs prieš 30 metų fermerys Caldwell, kuris numirė bepročių namuose.

UZDEGĘ KASYKLAS.

Firmingham, Ala. Anglių kasyklose Tennessee No. 3, kuriose darba vien prasižengė, jie norėdami palengvinti sau pabėgimą, uždegė kasyklas. Kada patėmėjo kasyklų ugnį, joje dirbo 75 prasižengėliai. Iš olos ištraukė 7 neįvyvus prasižengėlius, bet truksta dar 7.

MOTERIS GALI SAVO VYRO SENIUOSE KRATAS DAR TYTI.

Washington, D. C. Čia liko si suareštuotas kaimietis Ridgeway už barimą savo pačios, kadangi toje krautė jo kišenius. Teisėjas Malloway moterį pripažino teisę vyro kišeniuose kratas daryti, kadangi tas, buvęs vyras, jog moteris myli savo vyrą. Kartais vienok moterys tą daro ir ne iš meilės.

GAISRAI.

New York. Vienuose namuose ant South First str. Williamsburge užgimė gaisras. Nuo viršutinių ubų degančios triobos motinos per ugnį išmetė 11 vaikų, kuriuos pačioj stovinti policistai savo išliktais drabužiais gaudė. Tik vienas 10 metų vaikas užsimušė.

Indianola, Wis. Sudėję įtaisai anola Cotton Compress Co. stolius gaisro padarytus skaito ant 30000 dol.

Louisville, Ky. Išdegė čia krautė Tom Moore Distilling Co. Sudėję 15000 bačkų Whiskies. Nuostolius gaisro padarytus skaito ant 40000 dol.

EXPLOZIJOS.

Brooklyn, N. Y. Vienuose namuose ant kėrtės Gold ir Front str. atsitiko baisi eksplozija, kuri sugriovė namus. Prie to api 20 ypatų tapo užmuštų.

NELAIMES ANT GELŽKELIO.

New York. Prie 33 str., ant viršutinio gelžkelio susimūšė pasazierinis traukinys su darbininkais. Prie to darbininkai liko užmušti, o du sunkiai sužeisti.

IŠ DARBO LAUKO.

Leviston, Mon. Sustreikavo 500 angliakasių Spring Creek kasyklą kadangi kompanija atsisakė pakelti jiems algas.

LIETUVIAI AMERIKOJ.

ANTRA "AUSROS" PRELEKCIJA.

29 dieną šio mėnesio, "Ausros" draugystė parengia antrą savo prelekciją. Chicago Settlement svetainėje, 4630 Gross ave. (toj patoj vietoj, kur buvo pirmutinė); prasišės lygiai 4 val. po pietų; skaitys J. Laukis garsaus rusų lištininko ir griežiausio pirmiečio Petro Krapotkino raštą, ant tēmos, Anarchistų dora! Petras Krapotkinas visuomet pataiko mokslo dalykus apipaskoti prastais, suprantamais ir užimančiais žodžiais ir šitas jo raštas yra vienu iš tokių. Jis jame mokslo keliu išveda į aiškę principus doros, butinus išsilaikymui kokios nors draugijos. Žvilnėdami dalykai šitame rašte yra dideliai svarūs visiems ir ypatingai tiems, kurie rupinasi pagerinimu buvę žmonių. Todėl tikimėsi, kad ant šitos prelekcijos pasirūpins ateiti kiekvienas, kuris

nors kiek galvoja apie savo padėjimą draugijoje, teip pat laukiam, kad ne vienas socialistas nepasiliks namieje, nes panorės išgirsti šitų išvedžiojimų, nes jam paskui pravartu bus juos sulęginti su savais samprotavimais. Todėl kviečia visus, kam šitie dalykai rupi, pribūti.

Komitetas.

IS CHICAGO, ILL.

Pereitos subatos vakare, 21 d. lapkričio, gyvenime Dr. Zimonto susirinkimui įgaliotiniai T. M. D. kuopų ir nekurių draugysčių, apkalbėjimui rengiamo Naujais metais Kudirkos vakaro. Sveigon pribuvo sekanti įgaliotiniai: 1) 22 T. M. D. kuopos nuo Bridgeporto — P. Žmuidinavičia ir F. Juozapaitis; 2) 27 T. M. D. kuopos nuo Town of Lake — K. Stineckis; 3) 28 T. M. D. kuopos nuo West Side — M. Juška ir M. Činikas; 4) Šv. Roko draugystė — M. Dudas, K. Kiskunas ir A. Zamaravičia; 5) Lietuvos Ukaininko draugystė — M. Slikas ir M. Juška ir 6) Apšvietos Brolių draugystė — P. Zalatorius. Apart to sueigoj dalyvavo Centr. T. M. D. pirmininkas B. K. Balevičia ir kelios pasilatinės ypatos, prijaunčios rengiamam jubilėjiniam Kudirkos vakarui.

Pirmiausi reikalu buvo paėmimas vakarui svetainės. Tapo pranešta, jog ant Naujų Metų vakaro paimta "McCormick Workingmen Club" svetainė ant West Side (ant Blue Island ave.). Toliaus iš eilės buvo apkalbamas programos vakaro. B. K. Balevičia padavė sumanytą gana įvairaus ir žingeidaus programą, prie išpildymo kurio yra pakviestos geriausios jėgos mūsų mieste. Smulkmenos to programo bus pagarsintos kiek vėliaus po galutinam jo apdirbimui.

Idant duoti progą atsilankyti ant to vakaro kuodidžiausiam skaitliui lietuvių, buvo sumanyta padaryti įžengą visai dykai. Vienok kadangi pasamdytas svetainės ir jos papuošimas patrauks nemažą išlaidą, tapo nuspręsta padaryti kuopriniamiausia kaina — tik 15c. ypatai. Prie to priimtas sumanytas, jog kiekvienas svečias gaus, kaip atmintinį jubilėjinio vakaro, dailų Kudirkos paveikslėlį su atsakančiu parašu.

Minėta įžanga 15c. lytisi visų kaip privatių svečių teip ir sąnarių draugysčių, kurios panorės įeiti į svetainę in corpore. Vienok šitiems paskutiniams bus duota ta pirmystė, jiems bus rezervuotos sėdynės, jeigu tik draugystė praneš rengėjams vakaro apie savo dalyvavimą ir paduos skaitliui (maž daug) sąnarių zadancijų pribūti. Šitas nutarimas aiškinamas tuom, jog įžanga nepaprastai maža, kaip tokiame vakarui; antra — kad pats vakaras rengiamas ne "bizniui" bet apšvietos tikslams ir jog visas pelnas, jeigu bus, eis išleidimui jubilėjinio raštų.

Pagaliaus tapo paskirti sekanti komitetai surengimui vakaro: 1) išdirbimui programo, 2) parengimui ir papuošimui svetainės (čia bus didžiausias darbas. Tuom noriai užsiėmė: M. Dudas, M. Juška, M. Slikas, M. Činikas, J. Biezis ir kiti įgaliotiniai West Side draugysčių), 3) komitetas spaudos ir 4) komitetas apgarsinimų. Čia reikia patėmyti, jog šitas susirinkimas ėmėsi darbo su visa energija ir nepaprastu užsidegimu. Visi dalyvavę susirinkime lenktynėmis stengėsi prisidėti prie daro savo patarnavimais; nieks nepaisė, kad tas, ar kitas darbas bus sunkus, ar kėblus, arba kad jis užims daug laiko. Ir tas ištikro nestebėtina, jog visus rito vienas prakilnus noras — parodyti, kaip lietuviai moka gerbti ir apkalnoti tuos, kurie savo darbais be nuolisio kėlė muš su tautą augstyn, kaip tai velionis Kudirka per savo ištisą gyvenimą yra daręs.

Sueiga nusprendė apie tą viską pranešti Chicago visuomenei viešai ir kviesti prie to darbo visas draugystes. Draugystės nėra reikalo laukti specialyškų užkvietimų. Visos Chicago draugystės, kurios tik nori dalyvauti tame prakilname vakare, užkviečiamos teip padaryti, pranešant apie nutarimus savo draugysčių p. B. K. Balevičia, 826 — 32nd str., kad galima būtų visus paskirti paskutiniū sveigon visų komitetų ant 19 d. gruodžio.

P. Žemaitis ir B. K. Balevičia.

IS EAST ST. LOUIS, ILL.

Rinkimai jau pasibaigė, bet darbai čia nepasibaigė. Skerdyklose darba vos po kelias valandas.

Dabar pas mus daug žmonių serga. 13 d. lapkričio pasimirė čia lietuvius Antanas Aliušas. Paejo jis iš Užventės parapijos, Šiaulių pavieto, Kauno gub. Laiotuovės atsibuvo 15 d. lapkričio. Iš namų į bažnyčią nulydėjo Sv. Juozapo draugystė, kurios buvo sąnariu; laidotuovėse dalyvavo ir Sv. Kazimiero draugystė.

Vėlonis buvo geras lietuvis, darbavosi jį darbininkų ir lietuvių eilėse, nes jam rupėjo lygiai darbininkų kaip ir lietuvių reikalai. Kaip girdėt, čia nykštė 88 kuopa S. L. A. 26 d. gruodžio rengia vakarą paminėjimui 50 metinių sukaktųjų gimimo mūsų garsaus tautiečio ir raštininko Vinco Kudirkos.

Mėta.

IS E. ARLINGTON, VT.

Darbai čia nuo 2 d. spalio pradėjo eiti gerai: dirba dabar pilną laiką bet tik viena dirbtuvė čia yra. Iš kitur pribuvusiam sunku darbus gauti, nes čia daug žmonių yra be darbo.

Lietuvių yra čia 3 šeimynos, o pavienių apie 30. Apšvietimas jiems nerupi. Laikraščiai mažai kas skaito, daugumai nieks daugiau nerupi kaip tik alutis. Ne vienas prageria viską, ką galima. Silvestras.

IS BUTLER, PA.

Darbai čia čia labai prastai. Nežinia, kada pradės vėl dirbti. Prieš rinkimus kalbėjo, kad geriau pradės dirbti jiems atsibuvus, bet dabar viskas po senovei pasilieka.

Tegul čia nieks neturintis darbo nevaižuoja, nes jo neras.

Čia kompanijos namuose gyvenimo koksai lietuvis. Dabar jis susilaukė vaiką ir tai su savo sesere, su kuria mat gyvena kaip su pacia. Reiktų manyti, kad jis nepilno proto, bet žiūrint į jį, jis bepročių neišrodo.

Pelėdos vaikas.

IS PITTSBURG, PA.

7 d. lapkričio, pietinėje miesto dalyje buvo parengtas III Rajono L.S.S.A. teatras ir balius. Atlošė naują A. Antonovo veikalą "Bomba". Jau pats veikalas vardas patraukė žmones, daug žmonių suvažiavo iš įvairių aplinkinių miestų. Atkako viena senelė, kuri, kaip sakėsi, 3 dol. už kelionę užmokėjusi, kad tik pamatyti, kaip tie biuriybės maskoliškieji valdininkai su žmonėmis elgiasi. Apie 6 val. žmonių prisirinko pilna svetainė. Balius ir skrajojanti krasta traukėsi iki 8 val. Paskui prasidėjo teatras; lošė sąnariai naujos teatrališkos kuopelės "Audra".

Atsidarius kurtinai, ant scenos pasirodė gatvė, kuria vaikščiojo žmonės ir policistas. Bernukas, policisto užplutas, meta į jį arbužą. Policistas, manydamas, kad tai bomba, pabėga. Ją saugoti ateina kareiviai. Kareivius gaudina mažiausias ant gatvės sukrutėjimas. Jie šauda į žmones. Girdisi klyksmas, klegės, vaitojimai. Kareiviai apgavja žydą, dar jį apmuša. Paskui terp kareivių atsiranda vienas susipratęs, kuris prikalba ir kitus kareivius pabėgti. Kareiviai savo roles atlošė kuopukliais. Ypač gerai nudavė: Verblugevičia ir Keršis, kuris lošė paaficirio rolę. Bacevičius, lošęs rolę susipratęs kareivio. Baltusis ir Skundzius gerai nudavė Maskoliškų žandarų. Gerai atlošė silpną protį vėdininką Bacevičia. Puikiai atlošė ir Kondratavičia rolę Chmielio. Ona Trader sukėlė publikoj entuziazmą, kada pastatė ant scenos su bomba rankoj ir suko: "jūs žasite, bet milijonai žmonių galės gyventi"! Valdininkai pradėjo drebėti prieš bombą iš baimės, o jį ją metė ir visus juos paguldė.

Iš baliaus ir teatro gryno pelno liko apie pusantro šimto doliarų. Tai pirmas teip gražus vakaras atsibuvo mūsų mieste. Publikoj užsilaukė gražiai, už ką jai ištarime širdingą aciu. Ačiū Antonovui ir teatrališkai kuopelėi už pasidarbavimą. Geisitina, kad panašūs perstatymai būtų tankiau rengiami.

Svirplis.

PLATINKIME KNYGAS!

Augant ir besidauginant skaitliui sąnarių didžiausias mūsų organizacijos S.L.A., ypač besirūpinant žiemai, kuopos gali parengti susirinkimui apkalbėjimui reikalingą S.L.A. Man rodosi, būtų naudinga platinti S. L. A. išleistas knygas, turėti jų pardavimui košname susirinkime, nes dabar, žie-

moj, ilgi vakarai, o daugumas myli skaityti. Juk S.L.A. sąnarijai gauna ir T.M. draugystės išleistas knygas už puseikainos. Draugai gali paimti po kelias dotuovės atsibuvo 15 d. lapkričio. Iš namų į bažnyčią nulydėjo Sv. Juozapo draugystė, kurios buvo sąnariu; laidotuovėse dalyvavo ir Sv. Kazimiero draugystė.

Šviesos mūsų tamsesniems žmonelėms labai reikia, nes neapšviestą apima blogi papratimai greičiau, negu apšviestą ir visi tokių išnaudoja. Pardavinėjant, reikia tik žmonėms aiškinti naudą knygų skaitymo, o jie duosis pertikinti ir noriai pirs apšviečiančias protą knygas ir tokiu būdu skleis šviesą tarp tamsių, girtuoklystėje paskendusių lietuvių. Reikia tik pabandyti, o pamatysime, kad tas išduos geras vaisius.

Fr. Eismontas.

ATSISAUKIMAS Į AMERIKOS LIETUVIUS.

Broliai ir Seseriai!

Neketinu aš jums kvaršinti galvą ir dilginti nervus bėpasakodamas įvairius caro tarnų darbus, jų žverškus pasielgimus ir tt. Tik tuos, broliai, kad kurie skaitote laikraščius, tie viską žinote, arba žinosite ir be manęs. Neprašysiu aš jus nė pinigų — aukų! — nes tos aukos jums gali ir pabosti; mums gi jos ir naudos tiek neatneša, kaip kad turėtų atnešti kruvinu prakaitu uždirbtas skaitikas. Sakysiu stačiai: Mums reikia ne tiek pinigų kaip pasėlos, kaip dvasiškos! Mums reikia ne tiek pinigų, ne tiek sumanytų ir žodžių, bet mums reikia žmonių ir darbų!!

Dar sykį sakau: Žmonių ir darbų!!

Paziūrėkite, kas dabar darosi Lietuvoje? — Apšvietimo draugijos, kurios savo tikslu buvo pasistatčius visųpasiškai šviesti žmones, šiandien jau uždarę, jų darbušiausieji nariai sukūsti kalėjimuosna. Teisybė, ir pirmiausia mums buvo kliudoma ką nors veikti, ir pirmiausia kiekvieno žingsnio buvo statomos kliūtys. Iš vienos pusės kunigai su davatėmis, iš kitos caro tarnai su šnipų gaujomis tik ir tykojo mus ant kiekvieno žingsnio, kad ant syk praryti galėtų.

Mėsigi, kol dar šiaip taip galėjome bendrai, suvienijomis spēkome veikti, visgi galėjome daugiau nuveikti. Šiandien gi, kada mūsų darbušiausieji žmonės sėdi už geležinių grotų, kada mums yra užkirstas kelias bent kokiam viešam susidraugavimui, — šiandien mums liksiuens kur kas sunknės kova, tuom labiau, kad po pastarųjų atsitikimų žmonių dvasia dar labiau nuopulė. O be žmonių susipratimo, be pakilimo jų dvasios jokio žingsnis prekin ir negalimas. Pakelti žmonių susipratimą sustiprinti jų dvasią dabartiniam laikui gali tik gyvas žodis ir gyvas darbas. To mums dabar labiausiai ir trūksta.

Pletojimuisi progreso, laisvės judėjimui neatbutina reikalinga, kad kiekvienoj parapijoj nuolatai būtų bent po vieną tikrai susipratę žmogų, kuris nesidrovėtų aiškinti žmonėms momento svarbų, nesidrovėtų tarp jų veikti. Pas mus gi dabar spēkų jau ne užtenka. Todėl ir neliekti daugiau nieks, kaip tik kreiptis prie jų.

Mano nuomone, kiekvienas, susipratęs pirmievis lietuvis, kuriam tik negrasina dar kalėjimas dabartiniam laikui turi laikyti savo pareiga grįžti Lietuvon ir dirbti tėvynės labui, kad greičiau jį išliuosavus iš caro budelių nagų. Tie gi, kurie ypatyškai negali tėvynę veikti, privalo veikti bent dvasiškai. Kaip tai daryti, jau buvo daug įvairių sumanytų, ir aš apie tai nekalbėsiu. Bet dar sykį pabrieži: kiekvienas susipratęs žmogus privalo ypatyškai veikti tarp sąvųjų.

Tikiuosi, broliai, kad išgirsite mano balsą ir kuris tik galėsite, neatsisakysite išpildyti savo pareigą, ir palikę laisvą šalį, gryšite suvarginton tėvynę ir dirbsite sąvųjų naudai!

A. Karvelis.

P. S. Prašyčiau kitus laikraščius perspauzdinti.

A. Karv.

LAISKAS IS RUSIJOS.

(Iš kariūnės ir apie kariūnę).

Teko neskyj girdėti, jog gyvenantieji Amerikoje lietuviai labai interesuojasi kaip politikuoju, taip ir visuomeniškuoju Rusijos gyvenimu, ypač, jeigu mato, jog

nimu, ir godžiai skaito kiekvieną iš Rusijos žinutę. Todėl tai, kaip tik pakliuvau kariūnėn, ir gavau progą praktiškai susipažinti su kariūnės valdymo tvarka, kariūnės viršininkų darbais ir apsiėjimais, taip ir su nemažos Rusijos kariūnių dalies nuomonėmis, apsiėjimais ir tt., — tuoj nusprendžiau apie tai parašyti Amerikos laikraščius. Dar ir kita yra priežastis, dėlko aš nusprendžiau apie tai rašyti i Amerikos laikraščius, o ne i Lietuvos, o būtent ta: aš nesitikiu, kad Lietuvos laikraščiai galėtų viską ką aš parašysiu patalpinti.... Taipogi tikiuosi, jog šia žinutė i Rusijos kariūnių gyvenimo ypač godžiai perskaitys tos ypatos, kurios yra nuo kariūnės pabėgusios, arba gal manančios grįžti atitarnauti toj kariūnėj, arba kurių brangios širdžiai ypatos tarnavo, tarnauja, o rasi dar turės tarnauti....

Kiekvienas šiek tiek susipratęs žmogus, artinantis "liuų" laikui, ir zinodamas, kad tarnauti reikės, jaučia koki neramumą; jaučia, kad jis turės susitikti akis į akis su taja valdžia, kurios taip neapkeičia už jos darbus, su kuria, gal ir kovoją; kad turės veidmainiauti, nuduoti "ištikimumą"; jaučia, kad reiks kalbėti tokius žodžius, girti tokius darbus, su kuriais jo šazinė jokių būdu sutikti negali.... Ir toks žmogus jau "traukdamas lioš", stodamas "supervizijon", prisigedamas, aiškiai savo akimis mato i kokius nagus dvasiškos! Mums reikia ne tiek pinigų, ne tiek sumanytų ir žodžių, bet mums reikia žmonių ir darbų!!

Paziūrėkite, kas dabar darosi Lietuvoje? — Apšvietimo draugijos, kurios savo tikslu buvo pasistatčius visųpasiškai šviesti žmones, šiandien jau uždarę, jų darbušiausieji nariai sukūsti kalėjimuosna. Teisybė, ir pirmiausia mums buvo kliudoma ką nors veikti, ir pirmiausia kiekvieno žingsnio buvo statomos kliūtys. Iš vienos pusės kunigai su davatėmis, iš kitos caro tarnai su šnipų gaujomis tik ir tykojo mus ant kiekvieno žingsnio, kad ant syk praryti galėtų.

Mėsigi, kol dar šiaip taip galėjome bendrai, suvienijomis spēkome veikti, visgi galėjome daugiau nuveikti. Šiandien gi, kada mūsų darbušiausieji žmonės sėdi už geležinių grotų, kada mums yra užkirstas kelias bent kokiam viešam susidraugavimui, — šiandien mums liksiuens kur kas sunknės kova, tuom labiau, kad po pastarųjų atsitikimų žmonių dvasia dar labiau nuopulė. O be žmonių susipratimo, be pakilimo jų dvasios jokio žingsnis prekin ir negalimas. Pakelti žmonių susipratimą sustiprinti jų dvasią dabartiniam laikui gali tik gyvas žodis ir gyvas darbas. To mums dabar labiausiai ir trūksta.

Pletojimuisi progreso, laisvės judėjimui neatbutina reikalinga, kad kiekvienoj parapijoj nuolatai būtų bent po vieną tikrai susipratę žmogų, kuris nesidrovėtų aiškinti žmonėms momento svarbų, nesidrovėtų tarp jų veikti. Pas mus gi dabar spēkų jau ne užtenka. Todėl ir neliekti daugiau nieks, kaip tik kreiptis prie jų.

Mano nuomone, kiekvienas, susipratęs pirmievis lietuvis, kuriam tik negrasina dar kalėjimas dabartiniam laikui turi laikyti savo pareiga grįžti Lietuvon ir dirbti tėvynės labui, kad greičiau jį išliuosavus iš caro budelių nagų. Tie gi, kurie ypatyškai negali tėvynę veikti, privalo veikti bent dvasiškai. Kaip tai daryti, jau buvo daug įvairių sumanytų, ir aš apie tai nekalbėsiu. Bet dar sykį pabrieži: kiekvienas susipratęs žmogus privalo ypatyškai veikti tarp sąvųjų.

Tikiuosi, broliai, kad išgirsite mano balsą ir kuris tik galėsite, neatsisakysite išpildyti savo pareigą, ir palikę laisvą šalį, gryšite suvarginton tėvynę ir dirbsite sąvųjų naudai!

A. Karvelis.

P. S. Prašyčiau kitus laikraščius perspauzdinti.

A. Karv.

LAISKAS IS RUSIJOS.

(Iš kariūnės ir apie kariūnę).

Teko neskyj girdėti, jog gyvenantieji Amerikoje lietuviai labai interesuojasi kaip politikuoju, taip ir visuomeniškuoju Rusijos gyvenimu, ypač, jeigu mato, jog

naujastovis yra šiek tiek apsišvietęs.

Kada buvo atliktos tos visos "ceremonijos", tai naujastovius išskirsto i rotas. Rotos kamandieras savo keliu irgi ištirinėja kiekvieną naujastovį; paskui tankiausiai dar pasako "pamokslą" apie tai, kaip reikia gerbti carą, tikėjimą ir tėvynę (?), kaip reikia nesigailėti už juos net savo kraują pralieti, kad tarnavimas kariūnėj — tai "pildymas Dievo valios", nes "ca-ras yra Dievo pateptiniu ir tt. Zinoma, neiškenčia nepasakęs apie "kramolą" ir "kramolinikus", ir po sunkios bausmės baime, dagi mirties bausmės, persergsti naujastovius, kad jie ne tik ką neturėtų jokių priešingų susisėjimų, bet dagi nedaleistų tokių misijų prie savęs; jeigu gi kitusyk užtėmtytu kad jo draugas ką nors "priesin-go" mano, tai tuoj turi pranešti savo viršininkams ir tt., ir tt. Beto pasako, kad jeigu kuris turi kokias knygas ar laikraščius, tai kad parodytu rotos kamandieriui, ir jei jis pasirašys, tai galės laikyti pas save. Knygų, laikraščių ir kitų raštų be rotos kamandierio parašo laikyti nevalia. Pirkus, arkeba gavus kokią knygą ar šiaip koki raštalaiškį, skaityti tol nevalia, kol nepasirašys ir neleis rotos kamandieras, arba kamandos viršininkas.

Po tų visų "apeigų" ir "išaiškinimų" nukerpa palei skurą plaukus, duoda kareiviškus rubus ir pradeda mokyti žudyti žmones. Čia tai ir prasideda tikroji "tarnysta". Čia kiekvienas save pamato, jog jis jau nustojo būti žmogumi, jis nevertas gyvulio — jis pastoja gyva mašina, kuria turi tiesą naudotis visi išskiriant tokius jau, kaip ir jis pats, — naujastovius. O reikia pastebėti, kad tai "tiesa" ir naudojasi beveik visi, kurie tik gali. Naujastoviai visi stumdo, visi siuntinėja, visi niekiuma, — ir bėda tam, kuris išdrįsta nors sykį pasipriešinti. Gerai tik tam, kuris turi pinigų ir pripildo degtinę visų savo viršininkų ir vyresniųjų gerkles.

Pats gi mokymas, mokymo budas irgi turi tą ypatingumą. Apie tai aš daug nekalbėsiu, o priminsiu tik tiek: jeigu dar šiandien Rusijos mokyklose tankiai mokslas mokinių galvon kalamas, spraudžiamas su pagelba kumščios, rykščių ir kitų tam panašių įrankių, tai ką bekalbėti apie mokymą kareivių?... Apie tai palieku spręsti patiems skaitytojams. Bet gal jūs pasakysit, kad ir Rusijoje caro įsakymu uždrausta mums paskirti tarnauti Europos Rusijos valstybės pakraščiuose, k. a.: Peterburge, Odesoj ir šiaurvakariam krašte (Lietuvoj, Latvijo ir Lenkijo). Bet jeigu buvo naujokas kur iš gilumos Rusijos, tai iki pakraščių vežė prekių vagonus; tik netoli paskirtos vietos persodino i III klasios vagonus. Toks pat likimas buvo ir tų, ką gyvena pakraščiuose, bet tarnauti buvo paskirti Rusijos gilumon, arba Sibiran. Žmonių vagonus vežė tik galiuką, keletą dešimčių verstų, o paskui visą kelią prekių vagonus. O reikia pastebėti, kad svetimtaučius, ypač šiaurvakarinio krašto, daugiausiai skaita Sibiran ir Mandžurijon. Mat, visi svetimtaučiai, tai "kramolinikai" (!) ir juos palikti atei negalima.... Stai ką man rašo apie tokią kelionę mano draugas, kurį paskyrė net Charbinan: "Kad bučiau žinojęs, kad turėsiu kiti kelionę, tai jokių būdu bučiau neėjęs į vašką, bet bučiau sprukęs užsienin. Tik pamislyk pats: liks Minsko dar mus vežė "žmoniškai"; bet Minske sugrudo kaip silktis i aklinius vagonus, ir tokiu būdu vežė iki vietos; o vežė net 30 paras. Jokio pailsio nėra; ant viršutinij narų negalima išgulti — baisi smarvė ir sunkus oras, o kaip atsigulti, tai jeigu kiek užmiegi, tai negali atsigulti, — prislėgia pie narų rubai. Pavalgyti ir niekur negavome kaip reikiant.... Taigi ką privargau aš toj kelionėj, tai, misliškai, nebus ne pragare sunkiau...."

Iš tų žodžių patis skaitytojai gali spręsti, kaip puikiai vėžina caras savo sosto busiančius apginėjus. Kiti dar vis šiaip taip gyvuoti gali, bet jau tiems, kurie turi koki nors skaudėjimą, silpnai, tai ne gyvenimas, bet pragaras. Jeigu tavo ligos išvirsaus nematyti, tai tavim netiks nė daktaras, nė vyresnybė, ir jeigu vis nesiliauji skundėsi, tai kankina kaip įmanydami. Viskas būtų, kaip būtų, bet kad nors pavalgyti duotų kaip žmogui. Duona tankiausiai žalia arba su degu, o kad ne, tai išsupuvusių miltų; i viralą kaip žiurį, tai devintas dangus matyti, nors, turbūt dėl riebumo, tankiai buvo primaišyta kirmėlių. Koš galima sta-

čiai semti iš puodo ir sėti. Kas link mėsos, tai nedaug jos kareiviams tutenka: tai pritaistytojas ("podriadčikas"), susikalbėjęs su "artelėiku" užrokuoja, tai virėjai nuvagia, tai išsimeta kaulai, gyslos, tai nuverda, — ir kareiviui iš tų trijų ketvirčių (¾) svoro lieka tik poras kasnių. Beto dar (nežinau tikrai kaip kitur) jau pirmamjam armijos korpuse, pradėdant nuo sausio mėnesio šių metų, dusyk ant sanvaitės, butent sėdėdamos ir pėtyčiomis, mėsos visai neduoda, — verda su pasninku. Taip tam pulke, kur aš buvau, vieno kareivio išmainimas per dieną (apart duonos ir mėsos) atsieina neką daugiau kaip pusdevintos kapeikos (8.50 kap.). Tiek kaštuoją tik pagal viršininkų išskaitymą ir tai tokiame mieste, kur viskas brangiau negu kitur. Ištikrųgi tai išskaitymas daug padidintas, nes, kaip iš tikrų šaltinių sužinojau, viską, ką tik nuo pristatytojo ima, — i knygas užrašo daug brangiau (tankiausiai užrašo 20%—30% brangiau) negu užmoka. Tuos nuosimčius pasidalina tarp savęs prislaistytojas, ir tas, kuris nuo pristatytojo priima.

Toks tai maž daug Rusijos kareivio "Dievo pateptinio sosto apginėjo" maitinimas, jo mokinimas, ir tt.; nors, turimi prisipažinti, ant popieros negalima nė pusę išdėstyti tų visų žeminių ir varginimų, kokių turi nukęsti Rusijos kareivis, o ypač Rusijos naujastovius, pirmutinius tarnavimo metus. Toliau, nekuriems, kurie gauna šiek tiek "vakansijas" nesulyginamai lengviau ir geriau, bet visada buvo žmonės prirakinti, tartum sūnes prie lengio, visada suvaržyti kariškosios disciplinos pančiais, tartum katorzninkai. Ant kokio laipsnio pastatytas nuo savo "globėjy" Rusijos kareivis, skaitytojai gali spręsti iš šito fakto: kas buvo Petrapilyj, arba kituose didesniuose Rusijos miestuose, galėjo matyti prie sodų (parkų) vartų tokius parašus: "Sobakam i niznim činam vschod v park strogo vosprečatsia" (Sunims ir žemesniems činams (suprask kareiviams) įėjimas i sodą (parką) aštriai draudžiamas). — Gal jūs nusistebėsit išgirdę, kad Rusijos kareivis pastatytas žemiau dagi už šunį, bet tai faktas, neuzginamas faktas! O panašų žiedelių kareiviams yra ne dišimtis, bet šimtai. Jau tik pribuvus naujastoviumi, aiškinama, kur kareivis gali vaikščioti, o kur ne, kur sėsti važiuojant gelžkelio, kur stovėti ant stoties, kaip ir kokias nešioti drapanas ir tt., ir tt. Kas link kareivių drabužių tai nė nepasakosiu, — tikiuosi, skaitytojai apie tai žino, arba girdėjo. Tie gi, kurie neturėjo progos pamatyti nė girdėti, tikiuosi, ir patį gali dasiprotėti. Juk žinoma, kad Rusijoje ant visko užlaikoma pilna "proporcija", tad šėmimo negali būti ir čia!

Kaip ten būtų, kaip nebutų, bet negaliu išskęti nepasakęs, kad caras ir augstieji valdininkai tikrai viso padėjimo kareivių nežino. Jie mano, kad kareiviai ir pavalgę, ir apdeginti, ir žmoniška su jais apsieina. Pavyzdžiui nurod

giau apsišvietę už rusus, tankiau-
siai gauna šioji tokį paauštinimą,
tarnystą, ir tada buva daug leng-
vesnis gyvenimas; ir 3) kiekvienas
politiškai susipratęs žmogus turi
laikyti savo priedermę, dabartiniam
laikui šiek tiek pabūti kariūnėnė.
Tę kaip jau sakiau, aiškiau supra-
sit iš kito mano laiško.

A. Kar.—is.

LIETUVOS MOTERS IR JŲ JUDĖJIMAS.

Pernykštis lietuvių moterų su-
sivaziavimas, apie kurį plačiai
anuomet rašėme "Lietuvoje", su-
lošė nemažą rolę Lietuvos moterų
gyvenime. Amžiais paversta, skriaudus
nukankinta moteriškė
išgirdo staigiu, kad ir ji yra žmo-
gumi, turi teises gyventi, turi tei-
ses, vienodai su visa žmonija, re-
ikalauja pagerinimo savo buvio.
Išsklaidyti susivaziavimo refera-
tai ir pačių moterų sodiečių kal-
bos nupiešia visą dabartinio su-
sivaziavimo vargą, kokį priversta
nešti, aciu beteisei socializai-po-
litiškojo surėdymo. Skundėsi mo-
ters sodietės ant tų nelygybių-
skriaudų, kurias jos priverstos
kėsti nuo savo vyrų, brolių šei-
mininkų. Vyrų praleidžia, pra-
geria visą netik savo, bet ir žmo-
nos turta, daužo ją, kankina, mer-
ginos neturi tiesos prie lygios da-
lies su broliais, samdinkinių algos
sulygint su darbu, begalo ma-
žos ir tt., o pasiskūsti nėra kur,
nes toks jau tvarkos surėdymas
buvo nuo amžių.

Fabrikų darbininkų ir miestų
tarnaičių algos kur-kas mažesnės
už mokesnius, skiriamus vy-
rams, nežiurint į tai, kad dirba
lygiai tiek-pat laiko, ką ir vyrai,
o ir darbą turi visai nelengvesnį.
Skundėsi moters inteligentės
neturintios teisių prie augstesnio
mokslo, prie balso valstybės tary-
bose.

Susivaziavimas išnešė rezolu-
ciją, kur ant pirmos vietos pasta-
tė kovą už lygias teises, priside-
dant prie visų šalių moterų orga-
nizacijų. Pagerinimui naminio,
ekonomiškojo savo buvio, nutarė
steigti profesionalinius moterų ra-
telius, nutarė kovoti su alkoholi-
zmu, kurs yra Lietuvoje vienu
iš didžiausių šaltinių moterų var-
go; nutarė lavinties, švieties,
įkuriant mokyklas, mokyklėles vė-
sokių tipų.

Ivykdinimui visų užmany-
tų darbų išrinko susivaziavimas tam
tikrą komitetą, kurs turėjo išdirb-
ti statutą, įkurti užmegstą lie-
tuvių moterų sąjungą.

Darbas buvo pradėtas, tik rei-
kėjo jį bendromis spēkoms va-
ryti pirmyn. Bet čia tai atsirado
žmonės, kurie naujam užgimu-
siam darbiui jau duobę kasti pra-
dėjo. Buvo tai ta mažuma, kuri
liko nepakakinta susivaziavimo
rezultatais-nutarimais, tie žmo-
nės, kuriems, nežiurint įvairių
įvairiausių priemonių, nepavyko
nei susivaziavimo valdžią, nei to-
lymesnio sąjungos likimo užlai-
kyti savo rankose. Ta mažuma
buvo tai Kauno kunigai, susi-
vaziavimo iniciatoriai, ir jų kursto-
mos kaunietės ponios, menkiausio
visuomenės gyvenimo supratimo
neturintios. Didžiausį triukšmą
kėlė už tai, kad sąjungos
centru neliktų "raudonasi" Vil-
nius ir jo komitetas kad nepatektų
vilnietė. Mat, "jei ne raudonos,
tai rausvos jos visos", kaip vė-
liau klerikalų arganas "Draugi-
ja" rašė. Vienok, komiteto di-
diziumas — buvo tai moters pirm-
eivės, moters rimtai išsilavinusios
politiškai — visuomėiškame gyve-
nimui.

Tačiaus, per susivaziavimą ki-
lęs incidentas nepalikė be pasek-
mių. Kada, kelioms savaitėms
po susivaziavimo praslinkus, ko-
miteto pirmininkė, p. G. Petkevi-
čaitė sukvietė visas komiteto na-
rės Vilniui apsarstyti tolimes-
nių darbų, narės komiteto, nekuri-
os kaunietės, tar susivaziavi-
man neatvykta, apsaudamos jį
neteisuotu, nors jų ir mažuma ir
prizada pačios suaukėti komitetą
Kaunan. Vilniuje susirinko ko-
miteto narės, kurių didžiama varo
toliau darbą. Išdirba są-
jungos programą, surengia at-
sisaukimus peticijai prieš degtinę,
kuria susivaziavimas buvo nuta-
ręs paduoti dūmai, pasiskirsto tarp
savęs darbus.

Spaudoje nesiliauja rodesi įvai-
rūs "protestai", redaguojami kau-
niečių. Komiteto valdyba nuta-
ria siųsti Kaunan savo delegatę,
kad greičiau išaiškinti nesupra-
tamus ir santikis tarp savęs.
Delegatę pažadėta duoti atsaky-

mas už mėnesio. Galutinas atsai-
kymas buvo, jog kaunietės atstai-
sako veikti išvien su esamu ko-
mitetu, nesutinka įnešti jo išdan
susivaziavimo pinigų, nepripaži-
sta jo tokiu ir pačios apsisiekia
komitetu busimos moterų sąjun-
gos.

Per susivaziavimą išrinktas ko-
mitetas varo tuo tarpu toliau pa-
vestą jam darbą. Renka parašus
po reikalavimu, kad degtinės
pardavinėjimas būtų Lietuvoje
prašalintas, rupinasi išleidimu su-
sivaziavimo atminimui knygos
(susivaziavimo nutarimų), pa-
duoda užtvirtinimui išdirbtą są-
jungos programą, rengia refera-
tą.

Parašai po peticija plaukia iš
visų kampų šimtais, suteikiama
jų dūmai suvirš septynioliką tuk-
stančių.

Tuo pačiu bet laiku sugrįžta ne-
patvirtinti sąjungos įstatymai,
neleista skaityti nei referato.

Išstatai pataisyti, paduodami pa-
tvirtinimui antru kartu, Kaune-
gi rengiamas susivaziavimas "lie-
tuvių moterų" bet "katalikių" —
"katalikių, kurios turės paliudijimą,
kad yra geros katalikės", —
kitokių susivaziavimas neįleidžia-
ma.

Susivaziavimas "Moterų Kata-
likų" atsituba Balandžio m. 26
d. šių metų. Dalyvauja jame ne
perdaug moterų, neįleidžiama tan
susivaziavimas garsoji rašytoja
Zemaitė ir Vilniaus lietuvių tar-
naučių delegatė p. Smetonienė, už-
darytos durys ir koresponden-
tams.

"Lietuvių-katalikių moterų
draugijos" tikslas: a) suvienyti
lietuvių-katalikes moteris bend-
ram kultūriškai-višuomeniškam
darbiui, skleidimui tarp moterų ap-
švietimo, doros, ir ekonomiškosio;
b) gerovės pakėlimui; c) iširti
moterų klausimą pagal Katalikų
bažnyčios mokslą.

Klerikalų organas "Draugi-
ja" rašė anuomet, kad pirmutinis,
pirma susivaziavimo nutarimas,
kur kalbama apie kovą už lygias
teises, esąs visai bergždžias, kad
moterims jokių lygių teisių nere-
ikia ir duoti negalima. "Lietuvių-
katalikių moterų draugijos" įsta-
tuose šio nutarimo ir nėra. Ne
žinau, kaip bus išsamas ir išri-
tas "moterų klausimas pagal Ka-
talikų bažnyčios mokslą", — ži-
nau tik, kad, imkime, bendrame
sugyvenime, moterystėje Katali-
kų bažnyčia liepia būti moteriš-
kei įrankiu savo vyro gedulių ir
aklai jo klausyti. Tai reikalauja
ma nuo jos po prisiegi. Sulyg
šito mokslo, moteriškai nevalia
būti žmogui, ji turi būti verge;
kaip žmogus atsitikime rė naujoji
moterų draugija šį moterų klaui-
simą, labai įdomu.

Dar vienas "Lietuvių-katalikių
moterų draugijos" įstatų punktus
įdomus begalo. Tai paragrafas
47 — "Draugija turi savo kunigą,
kurį renka Valdyba iš vietinės
dvasiškosios tarpo dviem metim.
Išrinktąjį kunigą užtvirtina Vy-
skupijos Viršininkas. Kunigas
šis turi priedermes ir teises: ru-
pintis, kad draugija veiktų sulyg
Katalikų Bažnyčios mokslo, dėl-
to jis gali būti visuose draugijos
susirinkimuose ir įsteigose su pa-
tariamu balsu".

"Lietuvių-katalikių moterų
draugija" rupinasi tuo tarpu įku-
rimu mergaičių amatininkystės
mokyklos, turi jau dvi filijų Kau-
no gubernijoje ir buvo žinia, buk
žadanti įkurti savo laikraštį, ski-
radamį gvildinimui moterų klaui-
simo.

Ne taip gal sekasi iš paviršius
komitetui "Lietuvių moterų są-
jungos. Valdžia ir antru kartu
neužtvirtino jos įstatų. Valdyba
tačiaus nepuola dvasioje nuo
"juodvarnių" smugių — ištaiso,
aptašo įstatus ir vėl paduoda. Tu-
ri ryšius su kitų tautų moterų są-
jungomis — su lenkų, rusų są-
jungomis.

Gruožio mnesyje dalyvaus ji
per savo delegatę visos Rusijos
pirmajame moterų kongrese,
kurs bus Peterburge.

Ruošdamas prie to susivaziavi-
mo, išleido per "Vilniaus žinias"
ankietą su užklaismais — kiek
ir kokiose liaudies mokyklose mo-
kinaš berniukų, kiek mergaičių;
kiek ir kokiame krašte ima algos
lauko darbininkai vyrai, kiek mo-
ters? Kiek moka padieniams vie-
niems ir antroms? Kiek visoje
Lietuvoje yra liaudies mokytojų
vyrų, kiek moterų (lietuvių)?
Kiek yra lietuvių, lankančių
gimnazijas ir kur? Kiek lietuvių-
čių, lankančių augštesnius kur-
sus, universitetą? Ar yra lietu-

vės savarankiai užsiėmusios
pirklysta? Kiek yra moterų tar-
naičių sankrovose, koks jų uždar-
nis? Kiek yra miestuose lietu-
vių tarnaičių — kiek jų, suly-
ginus su kitatautėmis? Koks pa-
dėjimas šeimynoje moters-darbi-
ninkės ir ukininkės, kokie darbai
guli ant jos? —

Medžiaga reikalinga referatui,
kuris bus skaitomas susivaziavi-
me.

Dirva "Lietuvių Moterų Są-
jungai" plati ir darbo prieš ją
daug. Darbas didis, kurs pakels
ir atnaujins didesniąją tautos dalį
— tą dalį, kuri duos tautai sekan-
čią kartą. Duos žmones ateities
— šviesius, susipratusius, dorus,
kokiomis bus jų motinos kultūri-
kai pakilę.

Didžiausiu troškimu yra tik su-
laukti tos dienos, kada Sąjungos
įstatai bus užtvirtinti, kada Są-
junga liuosai, plačiai galės veikti,
platinama savo plačią, augstą
idėją-tikslą. Pl.

TAISYKLĖS UŽLAIKYMAI SVEIKATOS.

Progresyviškas Sveikatos rate-
lis Anglijoje, paduodamas šitas
taisykles, šiteip atsiliepią:

Tiems, kurie turi sveikatą ir no-
ri ją palaikyti. Tiems, kurie ne-
turi jos ir nori ją atgauti. Teipo-
gi su vilčia išaukštėjimo geresnės
kartos, kuri turi būti geresnė už
visas praėjusias. — Kaslink svei-
katos, stiprumo ir ilgumo amžiaus.

Malonė perskaityti šitas taisy-
kles kelis kartus, išdėk jas į galvą,
o žinosi daugelį dalykų didėles
vertes; jos nėra verstinios, bet jei
tu laipsniškai prisipri prie jų, tai
ilgainiui papratimas suteiks tau at-
lyginimą, vadinasi, ilgą laimingą
gyvenimą.

Kvėpuok grynų oru dieną ir
naktį — visuomet per nosis su už-
čiupta burna. Kaip žmogus kvė-
puoja, taip jis gyvuoja. Trumpas,
silpnas, šniokštinis kvapas rei-
kia trumpą gyvenimą. Gilus kvė-
pavimas su palengvu atdusiu rei-
kia ilgą ir įjėgų gyvenimą. Kiek-
vienas kvapas kurį mes įkvėpiame,
atgabeną kūnui gyvybę; todėl rei-
kia žiūrėti, iš kur šis butų tyras,
nes kitaip gyvastinės jėgos nui-
kimsi. Griežtai saugokis ankštų,
užkimstų kambarių, susirinkimų ir
minių. Buk, kiek gali, lauke ant
saulės ir vengk priemoniškos švie-
sos. Kas tik iš paprasto šniokš-
čia kvėpuodamas, tas parodo silp-
numą ir stoką susivaldomo.

Tankiai užsiimk kilm kvėpa-
mu, įtraukdamas kvapą tyliai, grei-
tai, kiek galint. Kaip plaučiai pri-
sipildo pilnai, sugniaužk rankas
dručiai, įtempk visą kūną ir lai-
kyk kvapą kelias sekundas; pas-
kui išleisk kvapą labai pamazi.
Kaikurie profesionališki giesmi-
ninkai gali tesėti išleidimui kva-
po 40, 50 ir 60 sekundų, ar net
daugiau. Šitą lavinimą geriau-
siai galima atlikti gulint angštie-
ninkam su kiekvienu sgnariu at-
leistu, bet reikia užsiimti juo vi-
so kiu laiku — sėdint, stovint, einant,
ar vizuojant su įtemptais ar at-
leistais judėjimais. Pradėk, skaity-
damas mintį taksėjimą laikrodžio
ir pastebėk, kiek alsavimų gali tau
imti į penkis minutes. Išdėk
tą atmintin ir sulygink su vėles-
niu alsavimu. Su lavinimuis kelių
sanvaidžių galima atlikti keturis ar
daugiau gilių alsavimų po minutą
ir pusantros kiekvienas. Šitas gi-
laus alsavimo lavinimasis ištaisy-
gyvastinę energiją, išgydys džio-
vą ir abelnas silpnības kurtinės.

Gerai atvirintą ar distiliuotą
vandenį be priegardžio, ar su prie-
gardžiu klynių ar šalavijų arba-
tos, citrinos, figų ar kitų vaisių
sunkos, karštą, ar šaltą, rytmetį
ant tuščių vidurių ir viena valan-
da prieš valgį, bet niekuomet ne
prie valgio ir ne per dvi valandų
po valgiu (taukiausiai šaltas yra
geriausias).

Griežtai saugokis dilgalių —
Alkoholio ir visokių minerališkų
andenų. Jei geri kava, arbata,
ar kakao, tai padaryk labai silpną
ir be pieno ar cukraus.

Griežtai saugokis varioti tabaką,
alkoholį, minerališkas druskas
cinką, geležį ir kitus minerališkus
skiedalus, plovalus, tepalus, vai-
rus patentuotus ar kitokių, ke-
liamuosius miltelius, rauginčius ma-
istus, rugščius, nenusirpusius ar su-
gedusius vaisius, uskusus, mari-
nuotus daiktus, stiprylus, pilies, ri-
cinos ar treskos kepenų aliejus,
kvėpinamas druskas ir visokius
kvėpalus. Paliausok organizmą
retkarčiais apiešdamas valgį.

Visi valgiai geriausiai virti ga-
ru porcelėno induose ar stiklinė-
se. Vartojant vandenį, k. v. ko-

šei ir tt. reikia kad būtų distilio-
tas, ar pirmiau atvirintas. Laikyk
visus valgius uždengtus nuo dū-
bių, kiek galint. Valgyk visus
valgius šaltus, labai iš lėto ir su-
krantyk gerai. Visuomet gauk
geriausią rūšį, kokią tik gali gau-
ti, kadangi gerumas yra pirmenis
už daugumą. Tegul susilaikymas
buva tau saiku visuose dalykuose.
Niekuomet nevalgyk, jei esi pail-
sęs ar susirupinęs. Niekuomet ne-
valgyk tankiau kaip tris kartus į
dieną ir negreičiau kaip po šešių
valandų. Du valgiai į dieną daug
geriau tinka daugeliui žmonių.
Niekuomet peragauk, neimk saldu-
mynių ar kitų skanskonių ter val-
gių. Maintyk valgybą kuotankiau-
siai ir valgyk visus valgius pagal
sezoną, kurie geriausiai patinka.
Niekuomet nevalgyk vaisių ir dar-
žovių drauge. Valgyk plonai su
maltų kviečių duoną. Viso gru-
do kvietinė duona, suraikyta ir
apdiovinta valgant šaltą yra la-
bai gera. Niekuomet nevalgyk
daugiau kaip dvi ar tris rūšis mai-
sto prie to paties valgio. Nuo
daugelio mašinių daugelis kliu-
čių gema.

Išsimankstyti kasdien, bet nesi-
alsink. Vienas iš geriausių išsi-
mankstymų yra patraukti vidun
ar augstyn pilvą kiek galint, ir
paskui greitai paleisti atgal ant
vietos. Daryk tą kelis kartus. Ki-
ta gera mankštyne — yra gilus
kvėpavimas, po kurio reikia alsuo-
ti labai greitai, trumpai, kol iš-
tustini visus plaučius. Šitos
mankštybės daug prisidės prie iš-
gydymo kepenų ligų, džiovos ir
tt. darant jas kelis kartus į dieną.
Vaikščiok ar vizinėk dviračiu ant
saulės, kiek tik gali ir atlik visą
nekenkiamą darbą kiek tavo pajie-
gos išneša.

Išstatyk visą kūną ant šviežio
oro, vėjo, ir saulės kuo tankiau-
siai, istripdamas gerai šurkščiū
šluostuvu. Nusiprausk kasdien
šiltu, drungnu ar šaltu vandeniu,
kaip tau geriausiai tinka. Nene-
šiok kepurės apt galvos kur tik
tas galima. Vilkėk visuomet len-
gvas, perleidžiančias orą drabu-
žias. Maintyk apatines drapanas
kas sanvaitę, ar tankiau, jei ga-
lima. Nemiėgok drabužiuose vil-
kimuose dieną. Nedėvėk nieko
ankšto ar tamsios parvos. Avėk
kurpes plačiais galais ir žemomis
kurkomis.

Visuomet miegok vienas lovoje
ant valiokinų, vilninių ar arkio
plaukų šieniko — taip pat ant
šiaudų, šieno ar virkščių — ir,
jei galima, be prieglaivio, arba su
laibi žemu. Niekuomet nevertok
dūknų; užsiklok lengvai. Langus
visuomet turėk pakeltus nakčia
kelis colius visokiame ore. Bur-
na laikyk užčiaupęs ir miegok,
kiek tik tu gali, prieš vidunaktį.
Pratinkis sykis į sykį miegoti, val-
gyti, gerti ir atlikti kitus reika-
lus kuno.

Liga nėra ateinanti iš netyčių,
bet yra klaida ir išsivysto per ap-
sileidimą ar stoką geresnio paži-
nimo tikro gyvenimo.

IS VISUR.

|| Australijoj, kolonijos Victoria
legistratura pripažino moterims
lygias su vyrais balsavimo teises
renkant valdininkus. Šitas suma-
nymas buvo kelis kartus atmetas.
Dabar visose Australijos koloni-
jose moters turi lygias su vyrais
balsavimo teises.

|| Ant prigulinių Prancūzijai
Newfoundlando pakrantėse salos
Miquelon kilo maištai. Gyvento-
jai ant gubernatoriaus namų iš-
pleikė amerikonišką vėliavą. An-
glija užmano Prancūzijai salą tų
pavesti Anglijai, už ką ji atlygtų
Prancūzijai atskančiais žemės plo-
tais kitur.

|| Kroatijoj, pietinėj Austrijoj,
kur iki šiol, taip kaip ir Čekijoj,
miestuose gatvių vardai buvo ra-
šyti vokiškoji ir chorvatiškoji kal-
boj, dabar išleido miesto valdžios
pavadavijimus panaikinti dvi kalbi
pagarsinimus, kadangi pakanka pa-
rašo vienoj slaviškoj kalboj. Mat
gyventojų dauguma susideda iš
slavų; tik dėl slavų nesusipratimo
vokiška kalba įgavo neprigulinčias
jai teises. Tas, suprantama, vo-
kiečiams labai nepatinka.

|| Prietikiui tarp Austrijos ir
Montenegro genda vis labiau. Te-
legrafų dratai tarp Montenegro
sostapilio Cetinios ir Austrijos
uosto Cattaro likosi nutraukti.
Ant kalnų viršūnių priešais Catta-
ro montenegrinai užvilkio sunkias
kanuoles. Perėjimą Dug užėmė
8000 montenegrinių kareivių.

EMILE ZOLA RYMAS ROMANAS VERSTA IŠ FRANCUZŲ KALBOS

(Tąsa).

Kardinolas kategoriškai atsakė.

— Aš visai nebuvau užganėdintas Agosti-
no pasielgimu. Jis turi pašėlusį ir nenuma-
somą būdą, ir aš priverstas buvau jį atleisti,
nes jis visuomet riejos su kitais tarnais.

— Kaip skaudu man girdėti tą iš tamstos
šventenybės lupų! Vadinasi, mano nelaimingo
Agostino budas tikrai sugedo! Bet dalykas
visgi gali pasitaisyti, ar ne tiesa? Tamsta
visgi gali man duoti kokį-nors paludijimą!
Tas galėtų turėti labai gerą įtekę prie bylos!

— Taip, žinoma, — atkrito Bokkanera.
— Bet aš neduosiu jokio paliudijimo.

— Kaip! Tamstos šventenybė atsisakai?
— Griežtai atsisakau. ... Aš žinau, kad
tamsta esi žmogus labai doras, kad tamsta
puikus ir sanžiningas kunigas, ir kad už tam-
stą visai galima paliudyti, jei ne tamstos po-
litiškos nuomonės. Bet meilė prie brolio visai
apjakinama tamstą, ir aš negaliu sutikti meluoti,
kad tamstą užganėdinti.

Santobono nustebo, negalėdamas suprasti,
kaip gali kunigaikštis, visagalis kardinolas,
apsistoti prieš tokius niekniekius, kuomet da-
lykas eina apie paprastą perdurimą peiliu;
tai paprasčiausias atsitikimas, kurie taip tan-
kiausiai atsitinka Italijoje.

— Melagystė, melagystė, — murmėjo jis,
— argi melagystė — pasakyti tikrai gerai apie
žmogų, kuomet jis to užsitarnauja, — juk ir
pas Agostino yra geros pusės. Viskas priguli
nuo to, kaip tamsta parašysią tą paliudijimą.

Ir jis vis dar spyriks, nesupraddamas, kaip
galima atsisakyti užsistoti prieš teismą. Kuo-
met jis persitikrino, kad nieko neišgaus, suju-
dintas numojo ranka, jo veidas pasirodė pik-
tas, o juodose akyse sužibėjo rustybė.

— Kągi, kiekvienas savaip supranta tei-
sybę, — reikia eiti pranešti apie tą kardinolui
Sangvinetti. O tamstos šventenybės meldžiu
atleisti, kad be reikalo tamstą sutrukdžiau....
Rasi figos dar nevisai priėjo, — tai aš į se-
zono pabaigą dar atnešiu vieną krešį, ku-
omet jos bus visai geros ir saldžios. ... Linkiu
tamstos šventenybei viso gero.

Ir jis ėmė trauktis prie durų, beveik nu-
silenkdamas lig pačių grindų.

Pierre, labai užinteresuotas taja scena, su-
prato, kad tai yra kunigas, prigulintis prie
smulkiosios dvasiškosios Ryme ir jo apeliokė-
se, apie kurį jam pasakojo išvaizuojuant. Tai
nebuvo "seagnošo", išalkęs kunigas, kuris
atvažiuoja iš provincijos atsitikus kokiai ne-
maloniai istorijai, kuris pakliuva į Rymą, įse-
kodamas duonos kšnio, kuris pasiganėdina
menkomis liekanomis nuo bažnytinio pyrago,
kuris nusizėdimamas maldauja pinigų ir ant-
galo drauge su draugijos liekanomis pražuva
purvinuose vertepuose. Tai nebuvo užmiršto
kaimo kunigas, visai tamsus, persiėmęs supe-
lėjusiais prietaisais, susilygines su prastais
žmonėmis, su kuriuo parapija apsieina kaip
su sau lygiu. Fraskatai mažos bažnyčios
tarnas gaudavo algos apie devynis šimtus
frankų ir savo sode turėdavo vyną, vaisius ir
tt.; jam tik prisieidavo išleisti ant duonos ir mėsos.
Tas kunigas buvo apsišvietęs, truputį
žinojo apie tikėjimą, istoriją ir geriausiai pa-
žino Rymo dvasiškiją, tankiai labai in-
telegentišką ir garbingą, nuo aukštų Vatikano
valdininkų! Pastarieji į kunigus, kurie
dab nebuvo pralotais, žiuri kaip į nieknie-
kius.

— Viso gero tamstos šventenybei ir lin-
kiu, kad išsipldytų visi tamstos norai!

Kuomet Santobono išnyko, kardinolas vėl
atsikreipė į Pierre'ą, kuris taigai nusilenkė
norėdamas atsiveikinti su juo.

— Vienu žodžiu, ponas kunige, tamstos
dalykas, man rodos, yra labai negerame padė-
jime. Atkartoj, aš nežinau nieko tikro, aš
neturėjau rankose dar nė vieno dokumento.
Bet, žinodamas, kad mano broliavaikė labai
interesuojasi tamsta, aš kalbėjau apie tą su
kardinolu Sangvinetti, indekso kongregacijos
prefektu, kuomet jis šiandien buvo pas mane.
Jis žino nedaugiau už mane, nes dalykas tebėra
dar sekretoriaus rankose. Bet jis sako,
kad skundus padavė labai aukštos ypotos, tu-
rinčios labai didelę įtekę.

Išgirdęs, kad yra kokie tai pasislėpę prie-
šai, kurie veikia nematomai, jaunas kunigas
sušuko:

— Skundas, skundas! Tamstos šventeny-
bė, kad žinotumėte, kaip man skauda nuo to-
kio žodžio. Juo labiau, kad tas skundas pali-
čia, tikrai, tokias nuodėmes, kurių aš visai
nepapildžiau; mano vienatinis tikslas buvo —
tai bažnyčios garbė.... Man, vadinasi, pasi-
lieka, pulti prie šventojo tėvo kojų ir apsigin-
ti prieš jį.

Staiga Bokkanera išsitiesė. Gili ruskilė
atsirado ant jo aukštos kaktos.

— Jo šventenybė visagalė, jis gali ir tam-
stą priimti, jei jis to panorės, ir atleisti tam-
stai visas nuodėmes.... Bet paklausyk ma-
nės, pasiimk savo knygą atgal, sunaikink ją
drąsiai, pirma negu pulti į kovą, kuri gali
tamstą begėdiškai sumušti.... Na, pagalvok
tamsta....

Pierre tuojau pradėjo gailėtis, kad prakal-
bėjo apie savo vizitą pas popiežių, nes jis pa-
matė, kad tuo išsitarnu užgavo kardinolo
puikybę. Nebuvo jokios abejonės, kad kardi-
nolas bus prieš jį, — pasiliko vienatinė vilts
per jo gimines prašyti, kad jis tame dalyke
stovėtų nušalyje. Kardinolas širdingai ir at-
virai pasakė jam savo nuomonę, tuo tarpu
kaip kiti, kiek jis atsimena, supindavo tokias
tamsias intrigas, — ir jis todėl su pagarba
nusilenkė seniui.

— Labai esu dėkingas tamstos šventeny-
bei ir prizadu tamstai giliai apgalvoti tą, ką
tamsta man taip meiliai pasakė.

Perėjęs prieškambarį, Pierre atrado penkis
ar šešis žmones, atėjusius laike jo audienci-
jos ir laukiančius savo kartos. Tarp jų bu-
vo vienas vyskupas, vienas pralotas, dvi se-
nutės. Pierre priėjo prie dono Vidžilio atsi-
sveikinti su juo. Jis pamatė, kad pastarasis
kalbasi su aukštu šviesplaukiu jaunu žmo-
gu, francuzu, kuris, nužiūgęs, sušuko:

— Kaip! Tamsta čia, ponas kunige, tam-
stą Ryme!

Kunigas svarstėsi vieną sekundą.
— A, ponas Narciss Aber, meldžiu atlei-
sti, kad nepažinau tamstos! Ir tai nedovano-
tina, nes aš žinoju, kad tamsta nuo praėjusių
metų esi prie čionykštės pasiuntinybės.

Aukštas, laibas, labai elegantiškas, mėl-
mis akimis, labai skaisčiu veidu, Narciss no-
šiojo geltoną garbanotą barzdėlę ir šviesius
susiratusius plaukus, pakirptus ant kaktos
florentiškai. Jis buvo iš labai turtingos ka-
talikiškos šeimynos, turėjo vieną dėdę, kuri
buvo garsus diplomatu tarpe, ir tas labai pa-
gelbėjo jo karjerai. Jis užėmė žymią vietą
Ryme, kur gyveno labai įtekmingi jo giminės
kardinolas Sarno, kurio sesuo išėjo už vyro
Paryžiuje už jo dėdės, rejeinto; monsinjor-
Gamba del Coppo, kamerarijus prie popie-
žiaus rumo, jo vienos tetutės sunus, išteklė-
sios už vieno italo pulkininko. Ačiu tam jis
lengvai gavo vietą atašė prie francūzių pa-
siuntinybės Vatikane, kur žiūrėjo per pirštus
į jo truputį tikėną gyvenimą, į jo prisirišimą
prie dailės, kuri jį priverzdavo nuolat lakstyti
po R

galo, apie įtariamąjį nesutikimą tarp abiejų kardinolų. Narcissas klausė jo šypsodamasis ir taipgi emė pasakoti jam visokias žinias ir paskalus, vaikščiojancius apie tą dalyką. Tas nesutikimas, ta pirmiaukinė kova dėl tijos, jau seniai kėlė triukšmą tarp Rymo kunigijos. Nematoma dalyko pusė buvo taip supinta, kad niekas negalėjo pasakyti, kieno rankose yra intrigos siūlai. Abėnai tik žinojo, kad visi Bokkanera yra nenumalšomas elementas, įsikūnijusi katalikybė, kuri nenori daryti jokių nusileidimų dabartinei draugijai. Sangvinetti gi, vikrus diplomatas, svajoja apie naujas ir drąsias kombinacijas, net apie buvusių smulkių Apenynų karalysčių federaciją, po protektoratu popiežiaus. Žodžiu, kova ejo tarp abiejų priešingų koncepcijų, viena matė bažnyčios garbę tiksliai senose tradicijose, o antroji, sakė, kad bažnyčia prazus, jei neprišitaikins prie abelono istorijos evoliucijos. Bet viskas buvo apsiuota tokiu ruku, tokiu slėpiniu, ir visuomenės nuomonė darė tokias išvedimus — jei popiežius pagyvens dar kelis metus, tai, nė Bokkanera, nė Sangvinetti negaus jo sosto.

Staiga Pierre pertraukė Narcissą.

— O ar žinai tamsta monsinjor Nani? Aš kalbėjau su juo vakar vakare... Žiūrėk, štai jis įeina... Ir tikrai Nani toje minutėje įėjo į prieškambarį su niekuomet nenuėmiančia sypsa nuo lūpų. Jo plona sutana ir šilkinė juosta buvo prasta ir drauge daili. Jis ir su kunigu Paparelli elgėsi mandagiai, kuris, žemiai lenkdamas, sekė paskui jį, ir nusizėmęs prašė jo palaukti, pakol jo šventenybė priims jį.

— O, monsinjor Nani, — sumurmėjo Narciss, rimtu veidu, — monsinjoras Nani, su kuriuo reikia draugautis.

Jis žinojo jo biografiją ir pradėjo ją pasakoti puslalsiai. Gimė jis Venecijoje nusigyvenusioje šeimoje, iš kurios buvo kilę keli didvyriai; Nani pradinį mokslą gavo pas jezuitus, paskui nuvažiavo į Rymą studijuoti filosofiją ir teologiją. Dvidešimts trečiuose metuose įšventintas į kunigus, jis tuojaus išvažiavo su nunciju į Bavariją, kaip jo ypatingas sekretorius; iš ten jis buvo pasiųstas nuncijatūros auditoriu į Briuselį, o paskui į Paryžių, kur jis praleido penkis metus. Rodos, kad viskas padėjo jo diplomatiškai karjerai, — ir puikus pasisekimas tarnyboje, ir gyvas protas, ir gilus, platus apsišvietimas, bet staiga jis netikėtai buvo pašauktas į Rymą, kur tuojuo pavadė jo globai inkvizicijinio teismo asesorius vietą. Kalbėjo tuomet, kad taip atsitiko dėl popiežiaus noro, kuris žinojo jo nuopelnus ir norėjo turėti inkvizicijiniame teisme savo žmogų, perkėlė jį Ryman, sakdamas, kad jis atneš kur-kas daugiau naudos čia, negu kokioje nuncijatoje. Neseniai jis buvo paskirtas šv. Petro bažnyčios kanauniku ir apaštališku protonotarų; jam prizadėjo greitai duoti kardinolo kepturę, kaip tik atsirast žmogus, kuris galės užimti jo vietą teisme.

— O, monsinjoras Nani, — tęsė Narciss, — įžymus žmogus, puikiai pažįsta dabartinę Europą ir priegtam dievobaimingas kunigas, labai tikintis, visas atsidavęs bažnyčiai, turi tvirtus pamatus politikoje, kuri, tiesa, skiriasi nuo siauro ir rustaus teologiško tikėjimo, taip labai išsiplatinusio pas mus Francuzijoje. Štai, kodėl tamstai, iš pradžių bus sunku suprasti ir čionikščiai žmonės, ir čionikščiai santikiai. Jie palieka Dievą bažnyčioje, o patys viešpatauja jo vardu, persitinkinė, kad katalikybė yra organizacija, vienatinė tobula ir amžina organizacija, už kurios ribų yra viskas melagystė ir pavojus visuotinai tvarkai. Jie užgina ir abejoji, staciai sako, kad jie yra įgaliojatis Dievo ministeriai, ir jie tvirtai laikosi įsikibę į tas ministerių roles; ir jie visa savo spėką, visa savo energiją gina savo pozicijas. Pagalvok tamsta, kad toks žmogus, kaip monsinjoras Nani, kuris turėjo reikalus su viso pasaulio politika, ve jau desimtis metų gyvena Ryme, užima labai svarbią vietą, dalyvauja įvairiausiuose ir svarbiausiuose atsitikimuose. Jis ir dabr seka visus Europos prietikius, žino apie viską, įsikiša į viską. Ir priegtam jis žmogus labai atsargus ir melius, ir niekas negali pasakyti — ar tik jis netykoja popiežiaus sosto.

Dar vienas kardinolas į popiežius! — pamastė Pierre, išklausęs su atsidėjimu Narcisso pasakojimą, nes Nani figura labai jį užinteresavo ir užkrėtė jį instiktiviška baime — tartum už to visuomet besišypsancio veido buvo pasislėpus kasin-koks slėpyns. Ir jam pasirodė koku, kaip buvo koku tuojuo atvažiavus ir atsiradus tame svetimaime pasaulyje, kuris pasirodė visai ne tokiau, koku jis sau jį manė anksčiau.

Bet monsinjoras Nani, užtėmijęs jaunus žmones, mandagiai pasisuko prie jų ir ištolo jau istiesė jiems ranką.

— A, ponas kunigas Froman, labai man malonu tamsta matyti. Neklausiu, kaip tamstai praleidai naktį: Ryme visuomet miegasi gerai... Sveikas, ponas Aber! Kaip tamsta laikais nuo to laiko, kuomet mes buvome susitikę prie šv. Teresos paveiklo, kuriuo tamsta taip gerėjais. Manau, kad tamstos labai arti pasipazystate. Tai puiku. Ponas kunige, pranešu tamstai, kad ponas Aber labai myli mūsų miestą, — jis mokės tamstai parodyti geriausias vietas.

Paskui, jis labai mandagiai paklausė Pierre'o apie audiencijos rezultatus pas kardinolą. Jis su atsidėjimu išklausė pastarojo atsakymą, retkarčiais linguodamas galva ir slėpdamas sypsa. Šaltas kardinolo priėmimas ir kunigo persitikrinimas, kad Bokkanera nesuteiks jam jokios pagalbos, nėkiek, rodos, nenustebino jo: tartum jis laukė panašaus rezultato. — už girdes Sangvinetti vardą ir atsisėdėjęs,

(Toliau bus).

Dvi Kelioni į Tolimą Šiaurę

Su 17 paveikslėlių.

Sutaisė S. Matulaitis

savo didumą jinau labai baili, pamačiusi pa-ojų visuomet stengiasi pabėgti. Ji plaukia teip smarkiai, jog geras garlaivis negali jos pavyti. Reikale ji gali nerti po vandeniu kelis simtus sieksnių ir buti po vandeniu gera valandą. Pabuvusi po vandeniu, bangžuvė vėl turi iškilti į viršų šviežio oro pasigauti. Pakilus į viršų, per šnerves ji išleidžia orą ir vandenį su tokiu smarkumu, jog jie aukštai pakyla į viršų, tarytum iš kokios čirkšlynės.

Bangžuvė gyvena tik šiaurės jūrose. Žiemos metą, kuomet tolimoj šiaurėj viskas apsidengia storu ledu, bangžuvės persikelia toliau nuo poliuso, ten kur ledo mažiau, o atėjus vasarai, kuomet ir tolimoj šiaurėj ledai truputį pasiskirsto, jos vėl ten persikelia ir pludruoja po vandenį praperose. Tokiu būdu bangžuvės, tarytum paukščiai kilnojasi iš vienos apygardės į kitą.

Bangžuvės medžioja da labiaus negu ruonius ir arklėnus dėlto, kad iš jų da didesnė nauda negu iš anų žvėrių. Iš kiekvienos didelės bangžuvės išrenka 8 ar 10 tukstančių rublių. Brangiausi yra anie bangžuvės dantys (fišbinai) ir varvelis, kurį daro iš bangžuvės taukų. Iš didelės bangžuvės apturi į 600 varvelio bakų, kiekvienoj po 40 kibūrų. Dėlto bangžuvės teip nežmoniška naika, jog kai-kuriose vietose jos jau visiškai išnyko. Yra suskaičiuota, kad per 40 metų išmūšė į 300 tukstančių bangžuvių. Taja medžiojkle užsiima suviršum 20 tukstančių garlaivių. Žinoma, nevienam iš tokių garlaivių tenka ir prazuti šiaurės leduose.

Bangžuvės teip medžioja. Pamatę bangžuvę, iš garlaivio paleidžia kelis laivus, prie kurių virvėmis priiia didelius žeberklus. Virvė apsuhta ant tam tyčia pritaisto sukamojo rato. Laivas rupinasi bangžuvei nemant iš užpakalo prie jos prisitarti. Laivui prisitartinus, vienas iš žmonių, prie to jau pripratęs, meta į bangžuvę žeberklą. Pažėsta bangžuvė pasineria ir traukia su savim ismigus žeberklą ir virvę, kuri su tokiu smarkumu nusivynioja nuo rato, jog jis reikia vandeniu lieti, kad neužsidegtų. Su ta virve bangžuvė valkioja laivą po jures. Po tulo laiko bangžuvė iškyla į viršų jau nusilpnėjus. Tuomet prie jos priplaukia kitas laivas ir įsmeigia kitą žeberklą ir teip toliau, kol bangžuvė visiškai nenuždėta. Tuomet ją prie garlaivio traukia ir priiia storomis virvėmis. Poto jau piausto nuo jos taukus ir tirdina iš jų varvelį: išima dantis, mėsa ir kaulus meta į jures.

Paskutiniaus metais amerikiečiai išrado tokias patrankas, iš kurių į bangžuvę šauja žeberklais prie virvių priiistais. Jeigu nors vienas žeberklas įsminga į bangžuvę, tai žvėris jau pagautas. Be to amerikiečiai šauda į bangžuves tam tikromis sprogtanciomis kulkomis. Ismigus į žvėrį kulka susprogtą į smotelius, labai sužeidžia bangžuvę ir anoji greitai nudvėsta. Desimtis metų atgal amerikiečiai tokiu būdu užmušė į 4000 bangžuvių. Teip nežmoniška naikinamos bangžuvės pradėjo greitai išnykti. Kad galutinai jas neišnaikintų, Sibiro ir Norvegijos pakranciais uždraudė medžioti jas po kelis mėnesius per metus.

Laukiniai, neturėdami tam tikrų įtaisų nemedžioja bangžuvių, užtai labai džiaugiasi, kuomet jūrės išmeta jiems ant kranto negyvas arba kartais ir gyvas bangžuves.

Be šitų šiaurės vandenys ir ant žemės yra da daug kitokių gyvų sutvėrimų. Kiek tik žmogus galėjo pasiekti poliuso link, visur atrado augalus, ir gyvulius, o jūrose po storu ledu žuvis, smalzius, vėžius ir varles.

4. KOKI ŽMONĖS GYVENA ŠIAURĖS ŠALYSE

Mums, pripratusiems prie vidutinio klimato, gali keistai išveidėti, kad šiaurėj nuolatiniame sniege, leduose ir šaltyje gyvena žmonės. O betgi teip yra. Tikslai jie negyvena toli šiaurėj, bet laikosi Europos, Azijos ir Amerikos pakranciais. Giliai poliuso link jie nukeliauja tikslai vasaromis trumpam laikui, medžioti ruonius ir arklėnus.

Šiaurės jurių pakraščiuose gyvena kelios tautos. Visos tos tautos laukinės, neapšviotos. Tai žmonės daugiausia su placiomis burnomis ir tamsiai geltona uoda, mažo ūgio. Minta jie iš medžioklės, žvejones ir auginimo briedžių. Jieškodami maisto sau ir savo briedžiams, jie istisus metus kilnojasi su visu savo turtu iš vienos vietos į kitą. Jiems lengva šitai daryti, nes žmonių ten mažai ir vietos pakaktinai. Nekartą galima pereiti šimtai net ir tukstančiai verstų niekur žmogaus nesutikus. Juo toliaus poliuso link, juo ir žmonių mažiau, pagalios tulame atstume jau niekuomet laukinio nesutiksi.

Gyvenantiems tokių neturtingų šalyje nekarta žinoma tenka badauti, bet jie nebijo bado; jie kantrūs ir tvirti. Keliauninkai pasakoją, kad laukiniai nekarta ateina po kelias dienas nieko burnoj neturėti, o jie visgi nenusimena, yra linksmi. Užtai sumedžioję didelį žvėrį valgo be galų. Tuomet kelias valandas jie valgo, be paliovos; galų gale pri-valgo teip, kad negali jau nė kalbėti, net alsuoti jiems sunku pasidaro. Tuomet jie, atsigule, išmiega, o pabudę vėl imasi už valgių.

Sako, kad trys laukiniai gali per dieną suvalgyti didelį jautį. Jie butinai turi prival-

gyti mėsos ir taukų. Jeigu nėra taukų, tai jiems ne valgis. Jie labiausiai mėgsta žalių ruonių ir arklėnų mėsą, bet su da didesniu skanumu ryja jų taukus. Musų valgi valgydami jie liesta ir ima sirgti.

Neveizint į didelius šakius, laukiniai šiaurės gyventojai niekuomet nestato sau medinių namų. Vasaros metą jie gyvena šetruose iš žvėrių kailių. Žiemą didžiojo šetro viduryj kaikiuros tautos stato meženius, o kaikiuros stato sau namukus iš ledo. Iš ledo gabalų ir sniego jie supilina sau šokią-tokią lindyne. Tose lindyne arba budelėse laukiniai sėdi smarvėje ir tamsoj kelis žiemos mėnesius. Kaikurie laukiniai tose lindyne sėdi be drabužių; visiškai nuogi vyrai ir moters. Tik išeidami apsielvelka drabužiais, kuriuos jų moters siuva iš kailių. Marškinius jie siuva iš briedžių kailių plauku į vidurį, o ant kojų auna kelines ir batus taipogi iš kailių. Laikę didelį šalčių apsielvelka kelias eiles tokių drabužių, o ant galvos užsideda kepturę apsiutą kraštais šunies arba briedžio kailių.

Krosnių jie nedaro; krosnies vietoj pas juos stovi indas su taukais, o knato vietoj vartoja samanas. Malkomis jie negali kuryti, nes medžių ten nėra.

Nuo degančių taukų jų lindyne nuolatos smarvė ir troškumas; bet jiems tai niekis, jie pripratę prie smarvės ir purvų. Apskritai imant, jie labai nešvarūs. Apsivilkęs drabužių laukinis nemaino, kol anis patsai nenukrinta, suplyšęs. Praustis jie niekuomet nesiprausia, dėlto kunas jų nuo purvų visuomet juodas. Laukiniai iš tolo jau labai dvokia, viena dėlto, kad niekuomet nesiprausia, o antra, kad turi paprotį šluostyti į drabužius taukuotas rankas.

Visus jų naminius darbus atlieka moters, vyrai užsiima tik medžiokle, žvejone ir pirkliavimu. Medėjai jie puikūs; užmuša daug ruonių, arklėnų ir šiaip visokių mažesnių žvėrių. Žvejoti jiems nepergerai sekasi, nes neturi gerų įrankių. Žeberklus ir strėlas jie daro iš kaulų, nes nemoka geležies kalti. Visokius geležinius daiktus jie perka nuo svetimšalių: anglų, norvegų ir rusų. Prekybą varo mainais ant žvėrių kailių. Laukiniai labai mėgsta degtinę, kuom pirkliai naudoja. Nuygdę degtinę, pirkliai už niekus perka nuo laukinių brangiausių kailius. Didžiausi apgavikai rusai. Už bonką biaurios degtinės jie išmaino nuo laukinių gyvenančių Sibiro pakraščiuose bebro kailį vertą į 100 rublių. Kad degtinė būtų atšresnė, apgavikai deda į ją melynųjo akmenėlio arba mirkina joje tabaką. Nuo tokios degtinės daugybė laukinių numiršta ir tautos jų palengva nyksta.

Javų laukiniai nesėja, nes jie ten neaugtų. Iš naminių gyvulių jie laiko tik briedžius ir šunis. Briedis šiaurės gyventojams neįspakytai brangus gyvulus. Pašaro jis nereikalauja; žiemos laikui jis kojomis atkasa gilų sniegą ir minta šiaurės samanomis. Laukiniam jis ir arklis, ir karvė ir avis: su jais jie važinėja, pakinkę į roges; valgo jų mėsą ir pieną, o iš kailių siuva sau drabužius. Su šunimis laukiniai teipogi važinėja po šiaurės sniegus. Be to šuva sargas ir pagalbininkas medžioklėj.

Pav. 9. Vaziuoja, briedį pasikinkęs. Toliau matyti laukinių šetras.

Iš laukinių šiaurės tautų labiausia žinomos šitos: 1) Eskimosai, kurie gyvena šiauriniuose Amerikos pakraščiuose, 2) Čiukčiai Sibiro pakraščiuose ir 3) Laponiečiai — šiauriniuose Europos pakraščiuose.

5. KO KELIAUJA ŽMONĖS Į TOLIMĄ ŠIAURĘ?

Nerami ir šalta tolimoji šiaurė, o betgi ten neretai galima sutikti žmogus vidutiniojo krašto. Kasgi juos ten traukia, ko nori jie nuo laukinių žmonių, ko jieško jie terpu sniego ir ledų šiaurės jūrose?

Į nelabai tolimą šiaurę žmonės kviečia geismas pinigų, noras uždirbti. Vieni, keliaudami su degtine, apgaudinėja lengvatikius laukinius, už niekus išmaino iš jų brangius kailius, už kuriuos namie uždirba didelius pinigus. Kiti keliauja į jures su garlaiviais medžioti bangžuves, ruonius ir arklėnus. Visi šitie pinigų jieškotojai nenukeliauja toli į šaurę, jiems baidi tokia kelionė ir pinigiskos naudos jį neduoda. Į tolimiausią šiaurę poliuso link leidžiasi tikslai tie, kurie jieško daikto brangesnio už pinigus, kurie keliauja jieškoti mokslo, nori patirti tai, ko žmonės da nežino.

Tik tamsus žmogus pasikakina tuom, kad žino tik savo kaimą ir parapiją; apšviestiesni gi geidžia daugiausia žinoti; jis nori pažinti kas dedasi aplinkui jį, po juom ir pavirš jojo. Juo apšviestiesnis žmogus, juo daugiau ir geriau jis nori pažinti visą pasaulį. Diduomei tam tikslui pakanka pasinaudoti knygomis, kurioje galima atrasti reikalingos žinios. Bet knygoje ne visa ką gali atrasti, nes ne viskas da žmonių iširta ir aprašyta; dėlto daugybė mokytų vyrų visą savo gyvenimą pavienčiai tyrinėjimui to, kas da neiširta. Vieni dirba, kad atrasti naujas da neiširtas įvairių mokslų tiesas, kiti leidžiasi tyrinėti nežinomas da žmonėms šalis.

Kai-kurios žemės vietos kaip antai Afrikos viduryj ligšiol neiširtas dėlto, kad ten sunku nuvykti dėl neišpasakytų ten nuolatos

stovinčių karščių. Šiaurės ir pietų poliūsų apygardės neprieinamos dėl didelių šalčių ir ledų. Į visas tas šalis metai po metų leidžiasi drąšūs, godūs mokslo keliauninkai, kad istirti tai, kas da neiširta. Po kiekvienos tokios kelionės apygardė nežinomo eina vis siauryn, o po tulo laiko ant žemės kamuolio nebebus nė vieno žemės sieksnio mokintų žmonių neistyrineto.

Iš daugelio tokių kelionių tolimai šiaurėi tyrinėti čion aprašysime kelionę kapitono Deliongo su garlaiviu "Zanetta" ir Nanseno su garlaiviu "Fram".

II.

Deliongo Kelionė.

I. RUOŠIAS Į KELIONĘ.

Labai išsiplatinusio Amerikoje laikraščio vardu "New York Herald" leidėjas uždirbęs daug pinigų, užmanė savo lėšomis suruošti garlaivį tolimai šiaurėi tyrinėti. Tam tikslui jis nupirko tvirtą gerai sutaisytą garlaivį vardu "Zanetta" ir pakvietė žmones norinčius atlikti tą kelionę. Norinčių atsirado 1300 vyrų. Prasti matrosai geidė važiuoti, kad pamatytų naujas da nematytas šalis, o mokinti vyrai, kad paplatinti ir padidinti mokslą da nežinomų šalių ištyrinėjimais. Bet nevisi norintieji galima priimti į tokią sunkią kelionę. Iš jų išrinko tik sveikiausius ir drąsiausius vyrus. Vadovavimą garlaivio pasiėmė kapitonas Deliongas, žmogus drąsus, geležinės sveikatos ir tvirtu būdo. Jis jau buvo buvęs tolimoj šiaurėj. Prastų matrosų paėmė 22; iš mokytų ten buvo: vienas daktaras, kitas astronomas (tyrinėtojas dangaus ir žvaigždžių), trečias meteorologas (tyrinėtojas oro), ketvirtas zoologas ir botanikas (tyrinėtojas gyvulių ir augmenų) ir tt. Viso su "Zanetta" plaukė 33 žmonės; vis tai jauni ir sveiki vyrai, iš kurių nė vienas neturėjo daugiaus per 35 metus.

Susiruošę kaip pridera susiruošti į tokią ilgą ir pavojingą kelionę; paėmė su savim visko, kas gali būti reikalinga kelionėj, maisto, kuro ir drabužių. Pasiėmė netik ilgam laikui, bet dagi ir keliolika šunų ir roges, kad reikale galėtų pasikinkę jaisais važiuoti. Neuzmiršo teipgi ir apie moksliskų įtaisus.

Teip susiruošusi "Zanetta" 1879 m. 8 d. liepos išėjo iš New Yorko prieplaukos. Į šiaurės jures "Zanetta" įplaukė per vadinamąją Beringo pertaką, kuri atskiria Aziją nuo Amerikos.

2. PRADŽIA KELIONĖS PO ŠIAURĖS JURES.

Įvažėvusi į šiaurės jures "Zanetta" suviršum da mėnesių šiaip teip plaukė tarpų ledų, kurių ta metą buvo labai daug. Nekartą jurininkams parsiedavo išlipti ant ledo ir tam tikrais piuklais išpauti garlaivui kelią iš vienos praperos į kitą. Bet galų gale ledai įveikė "Zanetta", jinau sustojo iš visų pusių ledų apsupta ir, įsalusi juose, turėjo drauge su jais pasilikti per istisus du metus.

Nuobodžiai ejo laikas nelaimingiems keliauninkams ypatingai ilgomis žiemos naktimis. Idant atsiginti nuo šalčio, kelianinkai nuolatos turėjo sėdėti garlaivyj prie ugnies. Matrosai iš nuobodumo tai skaitė knygas, tai žaidė kaip įmanydami; kapitonas Deliongas kasdien užrašinėjo atsitikimus buvusius tą dieną garlaivyj ir apygardėj; mokytų tyrinėtojų viską, ką tik akvyo mokslui atrazdavo. Nakties laiku juos labiausia užėmė vadinamasis šiaurės spindėjimas, kuris ten beveik kasnakat atsikartoja. Ant dangaus pasidaro tai šviesus lankas, tai tarytum kokis žibantis kasnykas, nuo kurių eina šviesos spinduliai į visas puses.

Teip perėjo du metai: dvi ilgos naktys ir dvi ilgos dienos. Per tuodu metu musų keliauninkai turėjo iškęsti daug vargo ir baimės nuo baidių šiaurės ledų. Šiaurės ledai niekuomet nestovi ramiai. Jie tai susispaudžia teip, jog dideli ledo gabalai besiriedami vienas ant kito padaro baisias keteras, kurios pagriudamos gali lengvai sudaužyti ir didelį garlaivį. Ir "Zanetta" daug parsėjo nuo ledų nukentėti; ledų suspausta ji iškilo į viršų ir atsigulė ant šono. Jurininkai nusiminė. Da labiaus nusiminęs buvo patsai Deliongas. Jis tikėjosi prasimusti per ledus ir nuplaukti gal iki paties poliuso, o dabar "Zanetta" įsalo į ledus tik koki keli šimtai verstų nuo žemės krašto. Tiesa, ledas kuriame garlaivis įsalo nuolatos plaukė į šiaurę, poliuso link, bet plaukė labai iš lengvo ir nežinia km tekė jį gali nunešti, o vėl nežinia kas gali atsitikti su garlaiviu tarpe nuolatos judančių ledų.

3. ATRADO DAR NEŽINOMAS SALAS.

Laikę teip neramos kelionės Deliongas ir jo draugai turėjo džiaugsmą, kuomet 11 d. gegužio 1881 m. toli pamatė tamsią juostą. — Žemė, žemė! — sušuko visi.

Ir iš tiesų, pažiūrėjęs per žiuroną, Deliongas aiškiai pamatė uolas ir kalnus. Pažiūrėjo pagal žvaigždes*) kokioj vietoj jie yra, o poto į žemlapį ir persitikirino, kad tos žemės nematė da joks keliauninkas, nes ji da nepaženklinta ant žemlapio. Geriaus prisizūrė, ką patyrė, kad ta žemė tai nedidelė sala. Į ją davė vardą Zanetta. Tuom tarpų tekė nesė juos vis toliaus poliuso link. Perėjus 7 dienoms vėl pamatė žemę. Kad geriaus ją ištyrinėti, 5 jurininkai ledu nukeliavo jas apžiūrėti. Kelias dienas ejo kol pasiekė naująją žemę. Tai buvo teipgi sala. Šitą salą

*) Pagal žvaigždes ir saulę su pagalba tam tikrų įtaisų visuomet galima atspėti, kokioj vietoj ant žemės kamuoio esama. Tais prietaisais visuomet naudojasi keliauninkai po nežinomų šalių.

(Toliau bus).

ZVEJYS.

Eik, žveji, žvejoti,
Laukia jau tinkly —
Eik, daili kelionė
Bus tau ant bangų.
Eik! tenai valtėlė
Laukia pakrantę, —
Ir nari žuvėlė
Tamsiam vandenį.
Palaidynę leiši,
Užmesį tinklus, —
Su našta pareisi
Į savo namus.
Eik, pakik grįžtel!...
Puiki bus naktis.
O namie dukrelė
Tinklus pataisys.
Eik, žveji, jau metas,
Laimė seks tave!
Eik, užteks sveikatos,
Duktė lauks namie!

II.

Žvejys nenorėjo
Eiti iš namų,
Mat, mintis užėjo,
Kad nebus ramu.
Dar užvakar dieną
Zuvo tris draugai —
Žmonės rado viena,
O du — amžinai...
Nesinor žvejeliui
Gulas sau įjieskot,
Bet — vis tie vargeliai!
Nėr ko čia dumot!
Užsisagstė dailiai,
Pratarė sudiev!
Nusišypso meiliai
Žiblyskus* dailiai.
"Daug tur. tėtis vargo",
Mįslių sau viena —
"Nėr duonos už bargą..."
Ir ji dirb liudna.

III.

Žvejui nepavyko,
Atspėjo širdis —
Vėjas, mat, išdyko,
Nerami naktis.
Pakilo audrelė,
Suzibė žaibai —
Supuko jurelė,
Vandens šok* stabai.
Kasai, kiek gali,
Is visų apgali,
Bet vilnis atkyl jį
Mėto ant stabų...
Jurelė, vaisinga —
Priėmė gražiai...
Vilnyse jis dingo,
Dingo amžinai...
O jaunai dukrelei
Plyst* pusiau širdis —
"Kelinta naktelė
Tėvo laukia vis..."
V. K. Račkauskas.

LAIVELIS.

Juomis iriai menkas laivelis,
Vilnis aplinkui putoj,
Žaibas vis blizga, grumo griaušt,
Vėjas jurinis vaitoj!... (nis)

Iriais laivelis.... Tai pasinėres,
Žiuri į veidą mirties,
Mano, kad čia jam vilnis vaišin
Patalą šaltą isties.... (go)

Tai, pasikėlęs putoms ant sprando
Iškel' į dangų akis:
Dievas nesimiao, debesį juodi,
Tarsi tamsiausia naktis....

Inkaras dingo, burės suplyšo,
Vairas pakrypo šalyn,
Dugnas priakiuro — ko ir belauk
Nerkis, laiveli, gilyn!... (ti?)
V. K. Račkauskas.

"KAS ĮKVĖPĖ ANT. BARO
NUI 'ANYKŠČIŲ SILELŲ'?"

Teip užvardintą straipsnį radau
patalpintą brošiuroje "Gabija"
atspaudintoje Kriokavoj 1901
metuose, pasvestoje atminimui
mūi Lietuvos dainiaus, vyskupo
A. Baranausko. Autorius t
straipsniu Adomas Jakstas, norė
damas pasirodyti apgindant lietu
viškos kalbos prieš lenkus, šta
ka imė priraše.

"Buvo tai 1857—1858 mokslo
metuose. Dvasiskąją iškalbą iš
guldinėjo tuomet Varnių semina
rijoje Kun. Antanas Gabšys (Gab
szewicz). Žinoma, išguldinėjo ne
lietuviškai, bet lenkiškai. Buv
tai žmogus gana gabus. Klerika
jį mylėjo, nes jis jiems netik bė
militikos įstatymus aiškino, be
ir su žvitiškąja lenkų literatur
rupinios supazindinti. Ateidama
ant lekcijų, atsinešdavo tai Mie
kevičių, tai Kraskinskių, tai Slovas
kį. Klerikams tokie skaityma
baisiai patikdavo.

Ant vienos iš tokių lekcijų
kun. Gabšys, perskaitęs iš "Pa
Tadeusz" Lietuvos girių aprašą
mą, emė girti poetiškumą to veikal
grožius, paskui nuo poemos net
kreipė šneką į lenkų kalbą, prad
jo plačiai aiškinti, kaip ji grai
turtinga, dailiai skambanti ir t

ir tt. Klerikai klausė, ausis ištempe, tarsi pranašo žodžių. Na, ir kad kun. profesorius būtų tuo ir užbaigęs, lektijos įspūdis būtų pasilikęs ant visų kuopuikaušias. Bet jis padarė žymią taktiką: klaidą: išlėkęs į padangės lenkų kalbą, ėmė blaiviai tyčiotis iš lietuviškosios, kad ji, girdi, gera tik piemenims ir tamsiems ukininkams, kad joje negalima išreikšti jokių augštesnių minčių, kad ji poezijai visai netinkanti ir tt. Žodžiu sakant, išniekino ir išdėgė lietuvių kalbą teip, kaip vien ištautėjęs lietuvis tegali padaryti. Kaip patiko ta lektija kitiems klerikams, nėra žinios. Bet A.A. Baranovi jį staciai, lyg peiliu, širdin įsmigo. Jame atsirado gyvas noras atsistoti ir garsai, visiems girdint, viešai prabilo: "Kun. profesoriau! Tamsta begėdiškai meluoja, arba kalbi, ko visi nežinai!"

Žinoma, kaip doriškai išlavin-tas klerikas, A. Baronas tą norą tuomet savyje suvaldė ir jokio skandalo auditorijoj profesorius nepadarė. Bet užmiršo jo žodžių, išniekinančių lietuvių kalbą, nie-kaip negalėjo. Tada nenuirimo tolei, kolėi tą pačią vasarą, 1858 m., namon parvažiavęs, neparasė "Anykščių šilelio" pirmosios da-les, o sekančią vasarą — antro-sios.

Tokiu būdu "Anykščių šilelis", pagal A. Barono mintį, turėjo bu-ti lyg koks argumentas ad ho-minem, kuriuo mūsų dainius ne-tik savims moksladraugiams, bet ir visai Lietuvai aiškiausiai išro-dė, jog mūsų kalba neiekiek ne-menkesnė už lenkiškąją, anaipol, rasi, dar turtingesnė ir tobulė-snė, jog joje visokias poezijos gra-žybes ir prakilniausias mintis ga-li puikiai išreikšti ir jog pertai — visoki Gabšiai ir consortes yra tikri išgamos ir melagiai.

Tokia tai "Anykščių šilelio" ge-neza.

Augščiau paduotuosius faktus surašau čia teip, kaip pats am. a. vyskupas Baronas man pasakojo. Taip tai, kad ne lenkomanas kun. Gabšys, rasi, ir būtemė visai "Anykščių šilelio" neturėję. Iš to pasirodo, kaip tai kartais mūsų prieši, norėdami mums blogą pa-daryti, nenoroms daug gero pa-daro. Adomas Jakštas.

Kokių jausmų patyriau, per-skaitęs šį straipsnį, tai tik žmo-gus, pakliuvęs į nagus tigro, gali atjausti... Tik kaip buvęs mo-kintinis profesorius kun. Gabšė-vičiaus vienlaik su kleriku A. Ba-ranasku Varnių seminarijoje, tu-riu viešai pasakyti:

Jeigu kun. Adomas Jakštas, ra-šydamas tą straipsnį, vis tai išpa-sakojo pagal žodžių girdėtus iš lūpų Lietuvos girių dainiaus, tai vyskupas Baronas, autorius "A-nykščių šilelio", buvo tokiu me-lagiūmi, kokiuo buvo išgama ir lenkomanu profesorius "Gabšys".

Bet, kad pasimirę negali pro-stituoti prieš istorikus melus, tai tik gyvųjų sąžinės privalumu yra traukti netik poetus vyskup-us, bet ir jų garbintojus iš pur-vyno, kuriame autorius šio straip-snio užsimanė paskandinti, pris-dengęs tiesą apginejo lietuviškos kalbos.

Kun. Antanas Gabševičia ištī-kro buvo gabiu mokintoju mora-liškos teologijos, homiletikos ir lenkiškos kalbos seminarijoje ir paliepimo vyskupo Valančiaus, ir jis neturėjo tiesos tų mokslų iš-guldinti lietuviškoje kalboje, nors jį mylėjo ir geriaus mokyto-jų, negu kiti seminarijos profesoriai arba Valančiauskas, kurs, perkrau-stęs iš Alsėdžių į Varnius savo sostapių, uždarė paskutinę žemai-tijoje lietuvišką mokyklą, o ka-tedroje savo prisakė kamendo-riams, vietoje lietuviškų, lenkiš-kus pamokslus skaityti.

Ant pirmos lektijos, po atida-rymui kurso 1857 m., profesorius Gabševičia, žinodamas, kad kle-rikai, pastoję kunigais, priversti bus lenkiškai pamokslus skaityti ir su ponais ir vyskupu susirašinė-ti, liepė klerikams aprašyti įspū-dį, koki ant jų padarė pirmas su-sirinkimas auditorijume, kurio sie-nos papuoštos buvo portretais vi-sų žemaitijos vyskupų, popiežių ir didelių lenčinu kryžiumi, ant kurio nežinomas teporius per-statė pastebėtina jautriai kančias Kristaus ir, valandai praslīn-kus, jam piešinius atiduoti peržiū-rėjimui.

Ant sekančios lektijos, atiduo-damas peržiūrėtus lapus su nuro-dymais klaidų, pamenu, vienam

klerikui iš Kuršo pasakė: "Nie-szszslziwy Gibazysko napisal zielonego trawy; kitam pasakė: "Czytaj i ucz się gramatyki"; trečiam pasakė: "W opisie nie znalazłem żadnego sensu" ir tt. Man-gi, atduodamas lapą, pasa-kė: "Myśli są dobre, ale w każ-de-m słowie po kilka błędów gramatycznych".

Iš to galima suprasti, kad to-kiems klerikams reikėjo paliepti kasdien skaityti Mickevičiaus ar Slovackio raštus. Bet Kriokavos moralistas gerai žino, kad nėra ant žemės katalikiškos seminari-jos, kurioje vyskupas leistų pro-fesoriui viešai skaityti svietiską literatūrą. Tai-gi ir aš su Bara-nasku, nuo Rugsėjo 1857 iki Liepos 1858 m., budamas Var-niuose, negirdėjęs, nė nemačiau, kad kun. Gabševičia būtų klerik-ams ant lektijų skaitęs Micke-vičiaus, Krasinskio ar Slovackio poezijas. Bet gerai žinau, kad profesorius morališkos teologi-jos Gabševičia davinėjo labiausiai uždrausto vaisiaus ištikimiesiems klerikams ragauti. Nuo kleriko A. Baranasko ir aš gavau iš Mic-kevičiaus išsirašyti, pasilėpsjęs pa-stojęse seminarijos tarpe sukrau-tų materacų: "Redutą Ordono", "Podroz do Rosji", "Pomnik Piotra" ir tt. Ar gali kas abe-joti, kad skaitymas Mickevičiaus nepadarė ant manęs įspūžio, ačiū Gabševičiui! O tuomi la-biau ant poetiškos dvasios kleriko Baranasko?

Tai natūrališka geneza "Anyk-ščių šilelio".

Bet, žinoma, jezuitai moka su-naudoti prigimtus talentus savo naudai. Dėlto nėra nieko paste-bėti, jeigu jais nori ir pasigiri-ti, pagimdę išgamas.

Vyskupas Valančiauskas, su-pračius svarbą nepaprasto talen-to Baranasko, tuoj suteikė jam pi-nigus kelionei į Rymą laike vaka-cijai, idant aplankytų grabą sv. Petro, o iš ten pagrizusiam 1858 metuose, davė iš seminarijos fon-do pinigų mokslui dvysioškoje Akademijoje Petrapielyje.

Kada Baranaskas mokinosi ten romiškos politikos, tai kuni-gas Gabševičia štai kokių lenko-manu man pasirodavo. Aš pa-stojau kunigui 26 Kovo 1860 m. ir gavau vietą kamendoriaus prie bažnyčios Varnių parapijos. Kle-bonui Smigelskiui išvažiavus į Baden - Baden gydytis, li-kauno jo vietininku ir ne syki reikalavau pasikal-bėti su mylimu man profesoriu Gabševičia. Pakviestas, ne syki pasakė už mane lietuvišką pamokslą, atlaikė nisparus, net pala-iodu numirėlius, pasakydamas vi-suomet naudingą lietuviams pa-mokslą ar tai bažnyčioje, ar ant kapinių. Bet koks buvo mano nusistebėjimas, išgirdus syki, lai-kant jam nisparus, begiedantį "melksimės" vietoje "oremus".

Kada, laikydamas Diurnale ran-koje, visą maldą iš lotiniškos kal-bos, giedodamas, vertė į lietuviš-kąją! Ar tokį jo darbą galima pavadinti "lenkomanija"? Tuose metuose, laike vakacijų, kun. Gabševičia pats siulėsi man su patarnavimu atlaikyti ar ligo-nų, ar vargšų šiaučių palaidoti, kad tik susirinkusiems vargdie-niams lietuvišką pamokslą galė-tų pasakyti.

Toks tai buvo lenkomanas kun. Antanas Gabševičia. Politika vyskupo Valančiausko tarnaui rėdai ir ponams, Gabševičio poli-tika — mokinti klerikus ir žmo-nes. Suprantamas dalykas, kad toks profesorius seminarijoje bu-vo ponų ir vyskupo neapkenčia-mas.*

Lai tie mano žodžiai bus pami-nėjimu kentejimui kun. A. Gabševičio "Koloje" (Archangelsko gub.), kur, ačiū šnipams, liko iš-tremtas 1861 metuose, ir nežinau, kaip pasimirė.

Gabševičio mokintinis Kun. V. Dembskis.

*) Ačiū kun. Antano pasidar-bavimui seminarijoje, klerikai, at-būdami jo žodžius meilės tėvy-nės, kada kilo "powstanie" 1863 m., tuoj po mano pamokslą Var-niuose 24 d. Birželio, apledo sie-minariją neklausdami Valančiaus-kio, ir griebėsi ginklo, idant žūtų, arba liuosais likti. Toks buvo "Lietuvos išgama" su klerikais, kurie davė savo gyvastį už tėvy-nę! Amžina jiems garbė!!

Londonė Japonija užtraukė paskolą 10 milijonų doliarų. Rei-kaujama pinigų suma buvo už-dengta į valandą laiko.

IŠ VISUR.

Maskolijoj 1906 metais valdžia administratiškiu būdu uždėdama pabaudas gavusi 300,000 rublių; 1907 metais — 600,000 r., o jau 1908 m. — 1,000,000 rublių. ("Vilt.")

Ant salų Filipinų amerikoni-ai iki šiol neįstengia sukilusios prie-š jų valdžią Moro giminės suvaldy-ti. Netoli Malabang susirinko ke-li šimtai sukilėlių. Prieš juos iš-siuntė 5 kareivių kompanijas su kanuolėmis.

Turkija, matyt, laukia ant Bal-kanų pussalio riaušių ir sumišimų. Ji drutina savo kariškas pajegas. Dabar ji užsteliavo Vokietijos dirb-tuvėse 300 milijonų karabinams patronų, kurie turi but padirbti trumpame laike.

Sulyg Berlyno valdžijų pagar-sintos atskaitos, šių metų vien Berlyne ir jo priemiesčiuose yra 40-124 neturintį darbo darbininkų. Ta-me skaitliuje moterų be darbo yra tik 1716.

Užėmę portugailšką valdybą Macao chiniečiai atsikakė iš jos pasitraukti. Jie išplėkė chiniską vėliavą ir nuo gyventojų renka jau mokesčius. Portugalija siūncia į Macao tulą kariškų laivų skaitlių.

Iš Londono 18 d. lapkričio iš-lėkė milžiniškas balionas, su ku-riumi laikraščio "Daily Graphic" sandarbininkas bandys nulekti į Si-beriją.

Laikraščiai praneša, jog Mas-kolijos caras nesveikas, jis serga. Serga ir jo draugas Rymo popie-zius.

14 d. lapkričio Paryžiuj pasi-mirė maskoliškasis kunigaikštis Aleksis. Kuna jo pargabeno Pe-terburgan.

Anglijos valdžia uždraudė ga-benti į Angliją gyvus gyvulius iš Pennsylvanijos.

Ant salos Haiyti vėl užimė re-voliucija. Vadovu revoliucijoni-rių yra jenerolas Simon.

APGARSINIMAI.

KĄ SVIETAS RASO APIE DR. COLLINS, NEW YORKE.

Malonu skaityti tokias padėka-vones nuo išgydytų žmonių, kurie ilgai sirgo ir buvo kankinami li-gu, o New Yorko Medical gydy-kla pamatiškai išgydė. Stai ką ra-šo:

NEAPSIRIKAU.

O dabar aš, pastanavijau para-šyt padėkavonę, kad mane išgydė nuo ligos, kuri per metus vargino ir ne tik draugystės vietiniai dak-tarai buvo pripažinę už neišgydo-kių, bet ir laikraščiuose kiti paga-rdė po tulą laiką apledo, su dide-liais diegliais po visą kuną, pa-biausia — rankose, pečiuose, so-nuose, strėnose, kojose ir ant visos kūno nupulsi, teip kad kvar-kimas gerklėje sunkino, kvėpuot.

Kaip pamaciau padėkavonę laik-raštyje už išgydymą nuo tokios li-gos kaip mano per Dr. Collins, Med. Institutą tai nors jau ir abe-jojau, ar dar gali kas nors mane išgydyti, bet kaip aprasiau ligą ir atsiųstus vaistus suvartojau, tad persitirinau, ir neapsirikiu, o pa-silikau sveikas, rodos keliais me-tais jaunesnis.

L. Danatas, Larchmont Yacht Club, Larchmont, N. Y.

PRIVERSTAS BUTINUMO.

Galima pasakyti, jog daugumas išradimų atsirado dėlėi butinumo. Jei mės reikalavame ko nors savo patogumui, tai mės darome ban-dymus kol mums pasiseka. Mės neatkreipiame daug atidžios į gy-dymą, kolai mės neperiverčia bu-tinumas. Tik tuose atsitikimuose, kur mūsų grumuliujimas yra su-gėdęs, bandymai nėra reikalingi, nes Trinerio Amerikoniskasis Eli-k-syras Karčiojo Vyno yra vienintė-šis ištikimas vaistas. Jis veikia prigimtu keliu, sustiprindamas vidurius ir padarydamas juos tin-kamais priimti maistą ir prirengti jį geram suvaršinimui. Jis pri-vers visus organus imtis vėl prie darbo. Vartok jį visuomet kaip tik pastebėsi pas save mažėjimą noro valgyti ir mažėjimą sveikatos. Gaunamas apiekoše. Juozapas Trineris, 616-622, So. Ashland Ave., Chicago, Ill.

Juozapas Witkakis, 820-120 St., West Pullman, Ill.

Draugysčių reikalai.

14-TAS DIDEŠIS BALIUS. Chicago, Ill. Dr-tė D. L. K. Gedim- no parengė balių sąlygot, 28 d. šio mėn. Walsho sąlygot; kampas Noble ir Emma gatvių, arti Milwaukee Ave. Prasidės 7 val. vakare. Įėjimas 25c. porai. Visus širdingai kviečia atsilan-kyti — Komitetas.

PIRMAS IŠKILMINGAS BALIUS SU PRAKALBOMIS. Chicago. Susiv. Liet. Am. 129 kuo- pa surengė prakalbą ir balių 29 d. šio mėn. Freibelt Turner salėje, 3417 S. Halsted gat. Pralabos prasidės 3 val. po pietų, o balius 5 val. įėjimas 25c. porai. Visus širdingai kvie-čia ant šitų prakalbų ir balius atsilan-kyti — Komitetas.

TEATRAS. Chicago. 81-ma kuopa L. S. S. pir-mu kartu stato ant scenos dramą tri-jų aktų "Millionai Vandenijė", nedė-lioje, 6 d. gruodžio 8-ji metų. Hull House svetainėje, kampas S. Halsted ir Polk gat. Prasidės 7 val. vakare; tikietal: 50c, 35c, ir 25c. Antraktuo-se bus monologai ir deklamacijos; pa-ti drama yra labai užimanti ir pamo-kinanti. Širdingai kviečia visus atsilan-kyti — Komitetas.

Pajieškojimai.

Pajieškau Aleksandro Košo ir Bro-nielovo Danisėvičiaus, abudu Kauno gub., Raseinių pav., du metal atgal gyveno Chicagoje, turiu jį juos labai svarbų reikalą. Jie patys ar kas kitas teiks duoti žiną adresu:

Heron. Zeringis, Chicago, Ill.

Pajieškau savo vyro Vinco Maslo, Suvalkių gub., Marijampolės pav., ir parap. Puskelnų kaimo; įsiai gyveno Shenandorj, Pa.; nuo 15 d. kovo mėn. antras metas, kaip jis iš ten išėjo nežinia kur. Jis yra 37 metų amžiaus, 16 metų kaip Amerikoje; aš ilkausi viena su dviem dukrelėm. Jis pats ar kas kitas teiks duoti žiną adresu: Elzbieta Masienė, 37 E. 32 St., Bayonne, N. J.

Pajieškau savo dėdės Tamošiaus Čestulėvičiaus arba Čestno, Vilniaus gub., Trakų pav., Varenos vals., Pakamenės sod., pėmiaus gyveno Eliza-beth, N. J., iš ten išvažiavo į Con-necticut valstiją, o iš ten į Lyon Mountain; turiu jį labai svarbų re-ikalą. Jis pats ar kas kitas teiks duoti žiną adresu:

John Cestna, Bridgewater, Mass.

Pajieškau apsigėdimui merginos ar našlės, kad ir neturtinga būtų, bile su apsigėtimu, suprantanti gyvenimui. Esu 33 metų amžiaus, gyvenu sma-giam mieste ir turiu ant \$700.00 tur-to, todėl sau būstmal draugai galiu užtikrinti ramų gyvenimą. Artesnės ai-noms malonėkite kreiptis adresu: Jos. G. Valdas, Puyallup, Wash.

Pajieškau savo pažįstamos Uršulės Steponavičiūtės, pirmą gyveno Jersey City, o dabar girdėjau esant Brok-lyne, N. Y. Ji pati ar kas kitas teik-s duoti žiną adresu:

Joe. Baltrušaitis, Amily, N. Y.

Pajieškau Kazimiero Tinkuno, ku-riam 17 d. šio mėn. prasišalinant iš Binghamtono, prapuoė mano stuboį iš trijų kupurėlių \$20.00, o kitos stu-bų iš 4 kupurėlių \$50.00, viena eilė drabužių, vienas plokščius ir pora čė-verkyk. Jis paeina iš Kauno gub., Pavežio pav., Pušaloto vals., Gailuno sod., didelis, dužas vyras, 21 metų amžiaus, juodais plaukais, ant kairės rankos ant delno turi skaudulį, trup-tį moka laisai at klarnetę, kurį yra išsinešęs su savim. Kas praneš, kur jis buvęs, tam busis dėkingas iš šir-dies.

Felix Pallion, Binghamton, N. Y.

Pajieškau savo brolio Vinco Rade-vičiaus, kuris yra apie 25 metal Ame-rikoje ir vadina save Razincku, tulą laiką yra gyveno Plymouth, Pa., pa-eina iš Suvalkių gub., Marijampolės pav., Kvietiškių gm., Patašinės ka-lmo. Jis pats ar kas kitas teiks duo-ti žiną adresu:

Juozas Radzevičia, 883 Bank St., Waterbury, Conn.

Pajieškau jaunę merginos su vi-dutinišku balsu dainuoti teatre; gera užmokestis. Kreiptis adresu:

H. Mockus, Chicago, Ill.

Pajieškau savo draugo Antano El-cho, Kauno gub., Raseinių pav., Gau-rės parap., Pamelių kaimo. Jis pats ar kas kitas teiks duoti žiną adre-su: Jos. L. Augaitis, 28 Henderson Av., W. New Brighton, N. Y.

Ant Pardavimo.

Pardavimui sankrova valgomų daiktų ir mėsos lietuvių ir lenkų apyven-toje vietoje, pirklystė už pinigų, vi-sa kaip stovi, su vežimu, arkilu ir įtaisomis, pizlai.

Juozapas Witkakis, 820-120 St., West Pullman, Ill.

Pardavimui yra sankrova valgomų daiktų ir mėsos, arklys, vežimas ir visos įtaisos; parduo-dama dėl išva-žiavimo į Lietuvą. Adresas: Jonas Lauka, 121 W. Huron St., netoli Centre Ave., Chicago, Ill.

Reikalavimai.

Reikalavama 200 darbininkų į Mi-chigano ir Wisconsin girias prie len-tų plovyklų. Geros algos, vienvalinis darbas per žiemą; pigi kelionė iš Chi-cagos. Telpoj reikalaujama ir mo-tery prie visokių darbų Chicago miesto. Neraišk, bet atleis pats tuo-jas.

J. Lucas, Lietuviškas Agentas, 239 Milwaukee Ave., Chicago, Ill.

Reikalaujama dviejų lietuvių parda-vėjų prie vyriškų drabužių; gera mo-kestis ir darbas pastovus.

Klein Bros, Canalport Ave ir Halsted St., Chicago, Ill.

Reikalauja tuojas 10 vyrų prie dirbimo lentų ir statymo daiktų, vien-valinis darbas geriams vyrams ir ge-ra užmokestis. Kreiptis reikia adre-su: 43 La Salle St., R. 5. (Ne agentas.)

Geriausias laivinimas ant plano pri-einama kalina. Miss. E. Edey, — 3113 S. Halsted gat., viršui mallavų sankrovos.

Rockdale Joliet, Ill. 17 d. šio mėn. čia pasimirė Juozas Juškis. Iš ryto išėjo jis ant darbo sveikas, 9 valandą parėjo nmo ir, 11 valandai blaigian-tis, Dievui sielą atidavė. Palaidotas tapo ant lenkų šv. Kryžiaus kapų; prigulėjo jis prie šv. Juozapo ir Tė-vynės Mylėtojų draugysčių, kurios ėmė dalyvumą jo šermentyje. Buvo jis Kauno gub., Raseinių pav., Ervilko parap., Garvilio kaimo, 28 metų am-žiaus, išgyveno 9 metus Amerikoje, 5 metus su savo žmona ir paliko di-deliame nuolūdimė jį ir 4 metų mer-gaitę. Buvo tai ištikro geras ir do-ras vyras ir tėvyntietis.

T. M. D. Sqnarys.

GERA PROGA SU NEDIDELIAIS PINIGAIS.

Parsiidoma pigiai sankrova vyriškų ir moteriškų drapanų bei maistinių prekių; pirklybė varoma su lietuviams ir kitais diktame miestelyje, arti Chi-cagos, turinčiame 35000 gyventojų, lietuvišką bažnyčią, gerus fabrikus ir tt. Sankrova du metal kaip gyvoja ir daro gerą pelną. Pasiidoma su na-mu ir lotu. Namas ir lotas kainoja \$2,400, sankrova \$3,000. Visas sykiu \$5,400. Kas nori gali pirkti tik patį namą su lotu už \$2400 ir įrengti savo sankrovą, kokia patinka. Namas yra arti lietuvių bažnyčios. Arčiaus atsil-žinoti galima "Lietuvos" redakcijoje.

Mokinkimes Patys!

Gramatika angliskos kalbos mo-kintinis be mokiniojo (apdaryta) \$1.00

Valkų Draugas arba kaip mokintis skaityti ir rašyti be mokiniojo 15c.

Naujas Budas mokintis rašyti be mokiniojo 10c.

Aritmetika mokintis rukundų be mokiniojo (apdaryta) 35c.

Pinglus sluskiute per Money Order šitą adresu:

P. Mikolainis, New York City.

SKAITYKITE!

Už \$300 ant rankos, o lyki į išmo-kestį randa, nupirksi 2 lubų muri-nį namą, 2 pagyvenimais po 6 raimus ant Quinn gat., arti 31. Kaina \$2950

Už \$300 ant rankos, o lyki į išmo-kestį randa, nupirksi 2 lubų muri-nį namą, 2 pagyvenimais po 4 raimus ant 37 gat., arti Parnell. Kaina \$2750

Už \$250 iš kalno, o lyki ant išmo-kesties, nupirksi 2 lubų medinį namą ant 43 gat., arti Wentworth Ave. Randa \$32 į mėnesį. Kaina \$2250

Už \$150 iš kalno, o lyki išmokestim, nupirksi medinį namą 4 raimų ant 37 Pl., arti Kedzie Ave. Kaina \$900

Geriausią progą Chicagoje. 228 W. 18-th gat., tarp Halsted ir Johnson gat. Namas 7 gyvenimais, 6 po 4 kambarius ir vienas 7 kambarių. Vi-si gyvenimai tik ką išmalavoti ir iš-popieruoti. Labai šviesūs. Lotas 27x 110. Geri prieangiai. Randa apie \$80.00 į mėnesį. Vertė \$800.00. Kal-na iki 15 d. gruodžio \$6850.00

Kreiptis pas

A. OLSZEWSKI, 3252 S. Halsted St., Chicago, Ill.

Naujos Knygos gaunamos "Lietuvos" Redakcijoje.

Alfuma ir kitos pasakos, Guy de Maupassant'o, vertė J. Laukia. Si-tų knygųlele telpa čios pasakos: Alfuma, Notkiri brangieje akmenys, Baimė, Du mazi karveliai, Dienynas padukėlio, Mėnestejojė, Valduja, Užsaulioj padangė, Atsikirtimas, Vlenatė, Tėvas ir sunus ir Rože,

Dievo žvalgė, Istoriska apysaka iš Kristaus laikų pagal Wallace'o vertė "Ben-Hur", iš lenkų kalbos vertė Karolis Vainas. Pusi. 210 Kaina 40c.

Diferitas, Parašė Dras A. V. Diffe-ritas tai yra labai sena liga, pirmiau-

viso 12 labai gerų pasakų. Guy de Maupassant yra vienas iš geriausių raštininkų pasakų rašyme iš žmonių gyvenimo, pusi. 136. Kaina 35c.

Alrija. Lapai iš istorijos Alrijos Parašė A. Janulaitis. Pusi 53. Kal-na 15c.

Angliškos Kalbos Vadovėlia. Tiems, kurie nori trumpu laiku pranaoti angliskai susikalbėti kasdieniniuose reikaluose. Sutaisė J. Laukis. Se-nai pagėdaujama tokia knygelė, da-bar yra jau gaunama, ir kiekvienas turi progą pasinaudoti, ypatingai kas nemoka angliską kalbą, tai dabar bus tam ankso obuoly. Puslapių 90. Kaina 25c.

Anatomos knygelė. Telpa čia: Po-piejių prakelkimas; Pravoslavyjos prakelkimas; Popiejių prisakymai Apie Kelpą ir jos gyventojus, eldimis rašyta, ir Atsilaukimas į žmogų — Ellis Pusi. 20. Kaina 10c.

Antras Krikščias. Šių laikų apysa-ka. Parašė Br. Vargšas. Puslapių 83. Kaina 25c

Apasakymėliai. Telpa čia šios ap-sakos: 1.) Raštininkas. 2.) Tėvo slau-gytijos. 3.) Kaimo našlaičiai. 4.) Kai-mo tiesa. 5.) Paskutinė Judos nak-tis ir 6.) Pats kaltas. Yra gražios ir pamokinančios iš gyvenimo apysa-kos verta kiekvienam perskaityti. Pusi. 85. Kaina 15c.

Ar bus geriausias, kad socialistai gaus viršų? Parašė D. Dumbre. At-gaus išlėdimas, pertalasytas ir žymiai padidintas. Jei nori žinoti, perskaity šitą knygelę. Pusi. 83. 10c.

Apie Rukymą. Keli žodžiai norin-tiems suprasti teisybę. Parašė P. B. Pusi. 23. Kaina 10c

Amalunga arba Tyro Duktė. Apy-saka iš gyvenimo Indijoj, Amerikoje. Pusi. 72. Kaina 25c

Ar geras katalikas gali būti socia-listu? Knygelė aiškina kaip Lietuvos kunigai užspūdinėja ant soc. bažny-čios per pamokslus, laikraščius ir tt. Pusi. 15. Kaina 5c.

Aritmetikos uždavinynas. Vadovė-lis aritmetikos pradžia; antroji da-lis.

Šita knygtė — antroji ir paskuti-nė dalis uždavinyno, paskirto arit-metikos kursui; čionai, kaip papra-stai yra daroma, surinkta uždavinų su skaičiais visokio didumo. Para-šyta Pr. Mašiotu. Pusi. 68. Kal-na 20c.

Astronomija, parašė pagal K. Flamarioną ir Lockyerą. A. Agra-ras. Telpa: Dangaus apžvalga, žvaigždynai, žvaigždžių keliuonė per visatą, Saulė, Planetos, Komėtos, krintančios žvaigždės, žemės padėji-mas pasaulėje, Mėnulis, Pasaulės įstatymai. Su daugeliu paveiksė-lių. Pusi. 62. Kaina 40c.

Atleia Princeps. Vertimai Pr. Siu-lleto, telpa čia

Apskųtoje aprašyti mušai ant žemės ir ant žirnių, aprašyti telp alskiai, kad, rodos, savo akimis viską matai beakaidydamas. "Kraujo Seja" yra viena iš nedaugelių knygų, kurios yra ir naudingos ir smagios perskaityti, dėl to ją teikiame kiekvienam perskaityti.

Pirmas tomas Pust. 289. Kalna \$1.00.
Antras tomas Pust. 246. Kalna \$1.00

Labdarybės pirmiausia ir dabar. Parašė P. Lafargus, Vertė M. N. as. Telpa 11. Senovės p. onų labdarybė, II Vyskup ir vienuolių labdarybė, III Buržuazų labdarybė. Pust. 36. Kalna 10c.

Labai Gražios Dainos. Surinko K. Stiktelis. Čia patilpę 32 dainos nuo žmonių užrašytos Liepalių kalime, Naumiesčio parapijoje, Suvalkų gub. Pust. 39. Kalna 15c

Laikrodininko atminimui. Pasak Erikman-Satriana, sutaisė S. M. Pavelskai. Iš Napoleono I paskutiniųjų karavimų. Pust. 44. Kalna 15c.

Laive Valandė, Broliams dovandė (Eilė). Parašyta K. Stiktelio. Telpa šios eilės dainu. Pleva. Upele. — Gila. — Vėjas. — Rasa. — žalga. — Audra. — Perkusma. — žemė. — Saulė. — žmogus. — Regnys Lietuvoje ant gražaus augsto šešupės kranto. Pust. 32. Kalna 10c.

Lietuva ir jos reikalai. Tautiškas Lietuvos Katekizmas. Kas mes esame? Ką mums reikia? Ką privalome daryti, kad visiems mumis būtų gerai, kaip valkams vienos, bendros mūsų motinos — Tėvynės? Pust. 20. Kalna 10c.

Lietuvaitė. Dramatiškas veikslas iš senoliško lietuvių gyvenimo. Penkiuose veiksmuose. (Turinys pagal Lermontovo poemą "Lietuvaitė"). Parašė Jonas Ralis. Pust. 24. Kalna 20c.

Lietuvių ar gėrė keliais žengiamas priekyn. Nuodėdus atliepimas į lietuvišką visumą. D. ro Jono Šilpa. Arba sutrauka kalbų, laikyti Waterbury, Conn., 25 gruodžio 1906, Union City, Conn., 26 gruodžio 1906, Edwardville, Pa., 31 gruodžio 1906 ir Scranton, Pa. vasaryje 1907 m. Pust. 47. Kalna 15c.

Lietuvos virėja. Aškus pamokiniai ir parodymai, kaip virti, kepti ir taisyti visokius patiekalus su mėsą, sviestą ar pieną arba su paukštinę, kaip daryti skanias ir nebrangias naminius gėrimus ir tt. Sudėję Alonė V. Pust. 256. Kalna 80c.

Lietuvos virėja. Parašė V. A. L. Zavadskienė. Seniai gėdavo mūsų šeiminkės tokios knygos, dabar ga- li pasinaudoti, telpa čia šimtai įvairių nurodymų patiesimui valgių. Pust. 555. Kalna \$1.25

Lietuvos istorija. Su kungaiškųjų paveikslais ir žemėlapiu. Lietuvos Radvaičių švėžai. Parašė Malrois (S. M. I.). Trečią kartą atspausdinta ir pertaisyta. Pust. 289. Kalna 75c.

Lietuvių tauta senovėje ir šiądien. Parašė J. Šilpa. M. D. Antras tomas. Šitas 2-asis tomas apibūdina Lietuvių tautos veikalus nuo XIII-jo iki pabaigai XVI šimtmečio. Pust. 263. Kalna \$1.50

Lietuva Tėvynė mano, eilėmis parašė K. Stiktelis. Telpa 14 naujausių šios gėdėnės dainelių. Pust. 16. Kalna 5c

Litvomanai. Drama keturiuose veiksmuose. Parašė Dvi Moter. Atspausdinta iš "Varpo". Pust. 55. Kalna 20c.

Ligonų Draugas, Homeopatistai, pagal Dr. med. G. Pulmano. Vertė iš lietuviško S. Z. Pust. 22. Kalna 10c.

Litvini v Litvie. Otton Zawies. Laida trečia žymiai padidinta. Pust. 53. Kalna 25c.

Litvoni Pasaka. Parašė J. Bnas. Tu mane nelaimėje nepelėdai, nu- lūdusi palikusi mane, nuvargusi ram- kų paduok. Dėkingas už tau nors apakymėlius rašysiu. Skatylki... Jeigu patiks tau ir gyvas būstu, ir tu daugiau papasakosiu... Telp pra- deda raštininkas, kurs iš bado be laiko atsiskyrė iš šios pasaulio. Pust. 31. Kalna 10c.

Moteris ir jos vieta žmonių. Para- šė J. Laukis. Šita knygelė yra la- bai aktyva perskaityti moterims ir vyrams. Anot autorius: "Telsybė yra tokia prasta, kad mes tankiai ne- metome jos tik dėl jos prastumo". Kalbėjai daug atiras sau medžiagos joje. Pust. 47. Kalna 15c.

Mokykla ir jos uždavinys. Pa- rašė Alf. Aprašo apie mokyklas Prancūzijos, Vokietijos ir kitų vie- špatybių, potam kokia mokykla mus reikalinga, ko mes turime tiesą nuo mokyklos tikėtis, ir koks, apskritai imant, mokyklos uždavinys. Pust. 69. Kalna 25c.

Malūnas. Apsakka; iš rusų kal- bos vertė Pranas S. Iis. Pust. 123. Kalna 10c.

Mės ir Lietuvos socialdemokra- tai. I. Musų artimiausias tikslas ir keltas. II. Lietuvos socialdemokra- tai ir kultura. III. Lietuvos socialde- mokratai ir tauta. Parašė Juras. Pust. 16. Kalna 5c.

Moninkas arba Magikas. Pa- gal Panovą, parašė A. Altvans. Telpa visoki magiški paveikslėliai ir kaip padaryti visokias šakas. Pus- lapų 32. Kalna 15c.

Marija mūsų Vilnia arba šven- tėsios stebukliai, iš šv. Alfonso de Ligorai rašyti surinko J. B. B. Pust. 63. Kalna 15c.

Nutruko. Vieno veiksmo komedija. Parašė Smalstis-Smolakis. Kamajų vaidintojų Bupelii pasakia A. A. Pust. 20. Kalna 10c.

Namelis Pustelininko. Perteisys iš leidimo II. Graži moralinė apsakka. Pust. 170. Kalna 50c., apdaryta 75c.

Nuolatinis karlūnas ir milicija. Pust. 17. Kalna 5c.

Nieko be Priežasties. Komedija vie- nam akte. Lietuviškas kalbos ver- tės Mag. Parakietis. Pust. 34. Kalna 15c

Naujas Lietuvių Lementorius, arba Skaitymo ir Rašymo, Pradidamokslis Lietuvių Parapijų Mokykloms. Suta- sė S. P. Tananevičs. Su daugeliu pa- veikslėlių, gražių apsakymų, rašy- toms ir spaudintoms aiškios, stam- bomis raidėmis. Su grašiu, drutu au- dimo aparatu. Pust. 76. Kalna 25c

Nauja skaitymui knyga. Lietuviš- koms Mokslo dainoms Amerikoje, dalis III (su paveikslais). Pust. 139. su ap- dard. Kalna 65c

Oras, Vanduo, šviesa ir šiluma. Lokeljos Prof. Blochman'o. Sutaisė šerman. Visiems suprantamai apra- šyta pyatybės chemiško ir fiziško proceso, aiškesniam parodymų, yra daugelis tam tikrų paveikslėlių. Pust. 138. Kalna 40c.

Pasakos, Prityrimai ir Veisėjos su dainomis. Suderintomis parašyta kun. K. Aleksos. Yra tai nekurios pasakos, nuotikiai, žaislai, giesmės, vesetijos, nuotikiai išpasakotos, vie- kas eilėmis sutaisyta. Pust. 142. Kalna 35c.

Pietro Caruso, Vieno veiksmo Dra- ma parašė R. Bracco, vertė K. Puidė. Veiksmo vieta — Neapolis, šiu laikų atsikvėlus. Pust. 32. Kalna 10c.

Pilnų kungaiškėlių. Tragedija V. veiksmuose, sutaisyta pagal Krašev- skio apsakka "Kungas". Parašė M. Šiaulienė. Pust. 91. Kalna 35c.

Ponaitis. Apsakka iš anglų vaikų gyvenimo. Parašė Uda. Graši apsa- kaitė kiekvienam, ypatingai tėvams. Pust. 27. Kalna 10c.

Populiariškas Rankvedis Fizikos. Parašė P. Neris. Knygelė susideda iš 5 skyrių: I. skyrius: Svarybė, Pajega, Svarumas, svarytys ir tt. II. skyrius: Šiluma, Gazų išsiskitimas, Tvirtumo atsimainymas, Termo- metrai, Šilumos Jausmas, Šaltis ir tt. III. skyrius: Balso Garsas, Balso atsimainymas, Balso pa- tybės. IV. skyrius: Šviesa, šviesos šaltiniai, šviesos greitis, šviesos atsimainymas ir tt. V. skyrius: Elektra, Pritraukimas ir atstumimas, Prigimtinė Elektra, Budo elektro- išplatinto ant daktų, elektro- kibiškis ir tt. Yra labai naudinga knygelė kiekvienam žmogui ypatingai visokiems amatininkams. Pust. 100. Kalna 40c.

Pasaka apie Adomą ir Jievą. Prie- das prie suligimamosios mytologijos. Pagal vokišką, lietuvišką parašė P. Mikšinis. Pust. 31. Kalna 10c

Pradinė Aritmetika, arba mokini- masis rokundų žaizmės valkeliams, pradedant nuo 1 iki 100. Sutaisė P. Mikšinis. Su paveikslėliais, audimo aparatu, 128 pusl. Kalna 35c.

Petro Armino Raštai. Telpa trum- pas aprašymas Petro Armino gyven- mo ir jo rašytos eilės. Vertimas Kon- dratavičiaus poemos "Platų duktė" ir kitos gražios pasakios, juokingos eilės. Pust. 60. Kalna 20c.

Pileniečiai, Istoriska tragedija pen- kiuose aktuose. Parašė V. Nagornos- kis. Pust. 155. Kalna 35c.

Prabodžių šešėliai. Dramatiška Al- dija trijuose dalyse, parašė Vilhelmas Stornata, Tilžeje. Visa Aldija suside- da iš Angos ir trijų veikalo daly- iš tragedijos: Vėtra, iš dramos, Ne- san-žmonės, ir iš misterijos: Šventa Ugnis. Veikalas parašytas lošti dalim- siu, arba visas. Pust. 182. Kalna \$1.40

Prie Historijos mūsų rašybos. Pa- rašė Dr. J. Basanavičius. Pust. 17. Kalna 10c

Papasakojimai iš Prancūzų revoliu- cijos. "Atelies" išleidimas Nr. 2. Pust. 73. Kalna 15c.

Parmazonas arba Dievo Rustybė. Baisimas, Parašė Šventimikis I. le- idimas. Labai aktyva ir kozmą nau- dinga perskaityti šita knygelė. Pust. 40. Kalna 10c

Pasinkai Lietuvoje. Aprašymėliai apie lietuvių žmonių pasininkus, yra ištraukos kelių rašytų straipsnių Lietuvos laikraščiuose, ir pagal tuos sutaisė K. Stiklis. Pust. 16. Kalna 5c.

Pragaro Atgijimas. Parašė L. Tol- stoi, vertė Z. A. Knygtis žingeldi kiekvienam perskaityti. Pust. 27. Kalna 10c.

Pišėkų Lindynė arba Nunešta Duktė. Išguldė S. P. T. Apsakka iš gyvenimo žmonių Lietuvoje. Pust. 38. Kalna 20c

Polacy i Litvini. Od R. 1228 do 1420, Kritisškas atsilveigimas suly- lenkiškų istorikų. Parašė Gab. Lands- bergis. Pust. 75. Kalna 30c.

Revolucijos Dainos. Surankiotos iš visur ir atspausdos knygelėje, 30 puslapių; telpa 24 dainos naujos gė- dės, visiems iki šiol pagėdauja- mos, dabar galima pas mus gau- ti.

Revolucijos žmonės, parašė A. Niemojnikas, vertė K. Puidė. Telpa čia cėvynios gražios apsakaitės iš gyvenimo lenkų, ypatingai iš at- stikimų Varšavoje laikuose rusų k. rės su japonais ir įvykius po juo- patirtuvės rusų viešpatystėje. Kny- gelė įdomi kiekvienam. Pust. 76. Kalna 20c.

Ratelių spėjimai. Tra linksmausis žaislas (žabova) šeimyniškuose su- rinkimuose. Parašė D. Spėjikas. Pust. 16. Kalna 10c.

Raizetas — The Jungle. Parašė Upton-Sinclair. Lietuvių kalbos ver- tės iš angliskos. Išleido Jonas Nau- jokas. Apsakka palmta iš lietuvių gyvenimo, pasiremiant tikrais faktais.

Rankų šėšėliai. Parašė V. A. L. Zavadskienė. Šita knygelė yra la- bai aktyva perskaityti moterims ir vyrams. Anot autorius: "Telsybė yra tokia prasta, kad mes tankiai ne- metome jos tik dėl jos prastumo". Kalbėjai daug atiras sau medžiagos joje. Pust. 47. Kalna 15c.

Rankų šėšėliai. Parašė V. A. L. Zavadskienė. Šita knygelė yra la- bai aktyva perskaityti moterims ir vyrams. Anot autorius: "Telsybė yra tokia prasta, kad mes tankiai ne- metome jos tik dėl jos prastumo". Kalbėjai daug atiras sau medžiagos joje. Pust. 47. Kalna 15c.

Rankų šėšėliai. Parašė V. A. L. Zavadskienė. Šita knygelė yra la- bai aktyva perskaityti moterims ir vyrams. Anot autorius: "Telsybė yra tokia prasta, kad mes tankiai ne- metome jos tik dėl jos prastumo". Kalbėjai daug atiras sau medžiagos joje. Pust. 47. Kalna 15c.

Rankų šėšėliai. Parašė V. A. L. Zavadskienė. Šita knygelė yra la- bai aktyva perskaityti moterims ir vyrams. Anot autorius: "Telsybė yra tokia prasta, kad mes tankiai ne- metome jos tik dėl jos prastumo". Kalbėjai daug atiras sau medžiagos joje. Pust. 47. Kalna 15c.

Rankų šėšėliai. Parašė V. A. L. Zavadskienė. Šita knygelė yra la- bai aktyva perskaityti moterims ir vyrams. Anot autorius: "Telsybė yra tokia prasta, kad mes tankiai ne- metome jos tik dėl jos prastumo". Kalbėjai daug atiras sau medžiagos joje. Pust. 47. Kalna 15c.

18 Chicago skerdyklė; naudinga į- domi knyga perskaityti kiekvienam. Pust. 355. Kalna \$1.00.

Rankų šėšėliai ir Parinktieji žais- lai. Surinko A. Agaras. Pralaidimu vakarais luoso laiko; šitoje knyge- lėje telpa pavieikslėliai, kokius su- rankų šėšėliu galima parodyti ir tam- tiknami apsakymai. Pust. 32. Kalna 10c

Rugštas Plenas, [rankis laudis sveikatos užlaikymui, vertė D. as A. V. Autorius nurodo kaip plačiai yra vartojamas rugštas plenas kaip va- stas nuo įvairių ligų. Pust. 22. Kal- na 5c.

Scenarijėliai vaizdėliai. Parašė Vaisgantas. Telpa šioje knygelėje sekanti veikala: 1) Nepadejus — nēr ko kasti, dviejų veiksmų komedija. 2) Negryna sanitis, Monolo- gas. 3) Paskutini Kartą, Monologas. 4) Tikslai nekam nesakyti! Scena iš 3 ypatų. 5) Namai pragari, se- nishkas vaizdelis. 6) Lietuvių pavas- ris — Eilės. Pust. 98. Kalna 35c.

Šiaurės Karžygių, keturių veiksmų tragedija H. Ibsen'o. Iš rusų, lenkų ir vokiečių vertimų vertė K. Puidė. Veikimas atsiuva Norvegijos šiaurė- je, Karaliaus Enriko Krivinojo Kir- vio laikuose. Pust. 77. Kalna 25c.

Sparnai, Drama III-juose aktuose. Parašė V. Šiaulienė. Yra geras su naujomis išdėjomis perstatymas. Pust. 44. Kalna 30c.

Svarbi priežastis, vieno veiksmo komedija. Parašė P. Bayard su ka- kurionis permainingas iš lenkų kal- bos vertė K. žegota. Pust. 62. Kal- na 15c.

Sulaukė, iš tautiško serbų atgi- jimo pasakojimas. Parašė Terezi- ja Jadvyga, iš lenkų kalbos vertė Ba- ltrus Virpa. Pust. 132. Kalna 25c.

Šventas Petras Ryme, Apsakka iš krikščionių persekiojimo Nerono lai- kuose. Perdėbo iš Henriko Sinko- vieiaus apsakkos "Quo Vadis" H. S. I. vertė Adolfas Vėgėlė. Pust. 230. Kal- na 40c.

Svajus, arba vaizdas siekimo aug- stybės. Tragedija-Poema, V aktuose. Parašė J. Viskokša. Yra tai fantastiškas piešinys, pa- rašytas dramatiškame pavidele. Pust. 135. Kalna 40c.

Svarbus Klausimas, Ar yra Dievas? Ar reikia tikėti? Kuri tikyba yra tik- ra? Parašė Jurgis Baltrušaitis. Pust. 71. Kalna 20c.

Sausio Devinta. Parašė Maksim Gor- ky, vertė F. M. Knygtis apsakka apie Prapilės darbininkų sukilimą, arba "Raudonajį Nedėdienį". Pust. 40. Kalna 15c.

Širdis žmogaus prilyginta Bažnyčiai. Dievo arba žmogaus dvasių, išreik- ta per 10 paveikslų. Pust. 48. Kal- na 20c

Šventoji Istorija žemesniamjam lau- dis mokyklų skyriui, trumpai apsa- kė kun. J. Suster T. D. Vertė Ad. Vėgėlė. Pust. 88. Kalna 15c.

Šv. Pranciškus iš Asyžiaus gyven- nimas pagal kun. A. Beltram'o. Su- taisė J. Baltrušaitis, Pust. 41. Kalna 15c.

Trumputė Lietuvos istorija. Antras pataisytas išleidimas. Knygelė gera pradinės lietuvių mokykloms. Pust. 79. Kalna 20c.

Tris Mylimos. Komedija trijuose aktuose. Parašė Zematė. Pust. 44. Kalna 25c.

Tautiškos Politikos knygynėliai. Telpa čia Rusijos policijos viešpa- timas, persekiojimas ypato laisvės, draugų ir sudirinkimų, laisvės so- džio ir sąjėnės, ir kame išganymas? Pust. 47. Kalna 10c.

Teismas, Parašė V. Reymont, iš lenkų kalbos vertė Ad. V. Apsakka iš sodžiaus žmonių gyvenimo. Pust. 22. Kalna 10c.

Teismas ir jo nepriklausomybė, A. Leontjev'o. Iš rusų kalbos vertė Alfa. Pust. 32. Kalna 10c.

Tikri ir netikri šventieji. Pavieik- slėliai iš gyvenimo kankintinių ir kankintojų. Išleista Susiv. Lietuvių Laisvamanų. Pust. 61. Kalna 15c.

Tiesų lygybė, A. Leontjev'o, vertė Pl. V. Kailis išleista žmonių Tiesų lygybė, kurių linkul elia žmonija šaukdama "laisvės ir lygybės". Pust. 19. Kalna 5c.

Tėvynainių Giesmės. Parašė Vytu- rys. Pust. 24. Kalna 10c

Tuksantis Naktų ir Viena. Arabiš- kos pasakos. I dalis. Pust. 96. Kalna 35c.

Valkai, Parašė Oktavus Mirbo, ver- tės J. V. Telpa čia šios apsakkos: 1) Valkai, 2) Virvelė, 3) Klodas Ge, Aktyvos ir vertos perskaitymo kie- vienam. Pust. 48. Kalna 15c.

Vėjinis Malūnas. Pagal lenkišką parašė P. B. Apsakka kaip žydus nu- stiprko vėjinį malūną gėseituli, bet vėtrai užėjus, malūną sulauzė, ne- mokant su malūnu apsieiti ir tt. Pust. 64. Kalna 25c

Vargdieniai. Parašė Aleksandra Fro- mas. Apsakka iš tikrų atsitikimų pen- tos ir šeštos dešimties XIX-tojo šimt- mečio. Naudinga kozmą perskaityti. Pust. 187. Kalna 50c.

Vikrus Vaikinas. Apsakka iš nor- vegų gyvenimo, sekant Bjersong Apsakka užimanti kiekvieną, su gra- žiais priedimais. Pust. 30. Kalna 10c.

Vincas Stonis. Apsakka iš žmonių gyvenimo. Parašyta, šatrijos Ra- gos. Pust. 143. Kalna 35c.

Volungis ir vėverėlis. Eilės Mar- galis, yra daug įvairių eilių. Tėvy- niškų, meliškų, muzikali, saksmė, ir tt.

Volungis ir vėverėlis. Eilės Mar- galis, yra daug įvairių eilių. Tėvy- niškų, meliškų, muzikali, saksmė, ir tt.

Volungis ir vėverėlis. Eilės Mar- galis, yra daug įvairių eilių. Tėvy- niškų, meliškų, muzikali, saksmė, ir tt.

Veiklamiškos. Pust. 170. Kal- na 60c.

Užkapotas žvirblis. Apsakka V. J. Nemirovič — Dančenko. Pust. 24. Kalna 10c.

Žibutė arba pirmieji pavasario žie- dal, eilės Jovaro. Telpa 17 įvairių eilių parašytų žmonių iš gabaliu- eilių rašėjo Jovaro; laikraščiuose kri- tika šis knygelė augščiau išskė, negu kokias kitas eilės, Pust. 15. Kalna 5c.

Žmonų Savivalda Naujoje Zelan- dijoje. N. Čumakov'o. Iš rusų kalbos vertė A. žuvis. Pust. 35. Kalna 10c.

Žmonių užtarytojai Broliai Gra- chai. Vertė iš rusų kalbos Šermuk- nės. Pust. 32. Kalna 10c

Žodynas lietuviškai — angliskos kal- bos. Sutaisė Antanas Lalis. Pust. 382. Iki šiol turėjome tik su apdarais po \$2.00, dabar kas nori pigiaus nusipirkti, tai popieros viršais, Kalna \$1.00

Žodynas Lenkiškai — Lietuviškai — Ru- sikais. Sutaisyta kun. Juozapo Am- brzejaus Laikraščio redaktoriaus "šviesa". Pust. 552. Kalna \$2.80

Ze stotaukū litewsko-polskich, Glo- sy Litwinów. Audiatur et altera pars. Išleista rupešia J. K. rybotame skait- lūje egzempliorij. Sutaisė Giry Lū- das. Pust. 231. Kalna \$1.50

Užsipaikdamai virš minėtų knyge- lų, adresuokite:

A. OLSZEWSKI,
3252 S. Halsted St., Chicago, Ill.

KUR GAUTI "LIETUVĄ".
Galima gauti kiekvieną savaitę "Lietuvą" už 6c. pas šios agentus:

Brooklyn, N. Y.
E. Fromes, 73 Grand Street.
Ant. Diržulaitis, 97 Grand Street.
Ant. Jankauskas, 77 Gold Street.
T. Jermalas, 215 Berry Street.
W. Dackevičs, 144 Grand Street.

Baltimore, Md.
Jur. Diemedis, 521 Columbia Ave.
Jonas Lausa, 521 W. Lombard St.

Bridgeport, Conn.
Kazys Lendraitis, 224 Warren Street.

Chicago, Ill.
P. M. Kaitis, 221 W. Wabasha Ave.
J. Vasilauskas, 2498 Kensington Ave.

Elizabeth, N. J.
Dom. Bočkus, 211 First St.

Elmora, Pa.
Antanas Reklaitis, 211 First St.

Lawrence, Mass.
A. Ramanauskas, 99 1/2 Oak Street.

Montello, Mass.
B. P. Mikšinis, 9 Arthur Street.

Montreal, Canada.
K. Blelek, 1135 St. Ekatherine Street.

New Haven, Conn.
And. Jėlinskas, 217 Ferry Street.

Philadelphia, Pa.
M. A. Ignotas, 1029 So. 2nd Street.

Portland, Oreg.
John Browman, Browman News Co.

Scranton, Pa.
M. Valentavičia, 1831 N. Main St.

Seattle, Wash.
Inter News Agency.

Worcester, Mass.
M. Paltanavičia, 15 Millbury Street.

Waukegan, Ill.
M. Rakauskas, 1015 — 8th Street.

"LIETUVOS" AGENTAI.

Pas šios agentus galima užsipa- ktyti "Lietuvą" metams ir užsimokėti.

Brooklyn, N. Y.
A. Leoniauskas, 347 Rodney Street.
S. Rinkevicia, 73 Grand Street.

Baltimore, Md.
L. Gailis, 1834 N. Castle Street.

Cleveland, Ohio.
Pov. Sukis, 6524 Forman Ave. S. E.

Chicago, Ill.
Charles Laban, 10802 Michigan Ave.
Juozas Volmeris, 914168 W. 18th St.

Cambridgeport, Mass.
C. Kavolius, 13 Harrison Street.

East St. Louis, Ill.
Juoz. Ralis, 452 Collinsville Ave.

New Britain, Conn.
M. J. Čeponis, 21 Pleasant Street.

Newark, N. J.
V. Ambrazevičs, 10178 Ferry Street.

